

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään kuntien järjestämisvastuulle kuuluvista julkisista työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä. Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Laissa säädetään myös eräistä valtion julkisiin työvoimapalveluihin liittyvistä tehtävistä.

Tämän lain 143 ja 144 §:ää sovelletaan yksityisten tarjoamiin työvoimapalveluihin.

2 §

Julkiset työvoimapalvelut

Tässä laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

- 1) työnvälityspalveluja;
- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, tämän lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *työvoimaviranomaisella* sitä kunnan tai kuntayhtymän viranomaista, joka vastaa työvoimapalveluiden järjestämisestä sekä viranomaista, jolle 13 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla on siirretty tämän lain mukaisia viranomaistehtäviä;
- 2) *asiakkaalla* luonnollista henkilöä (*henkilöasiakas*) ja työnantajaa, joka hakee tai saa tässä laissa tarkoitettua palvelua, tukea tai korvausta;

3) *työnhakijalla* henkilöasiakasta, joka on rekisteröity työnhakijaksi ja jonka työnhaku on voimassa 27 ja 28 §:ssä säädetyllä tavalla;

4) *työttömällä* henkilöä:

a) joka ei ole työsuhteessa, ellei hän ole kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa ole alle neljä tuntia viikossa taikka hänen vaihtelevaa työaikaa koskevassa työsuhteessaan taattu vähimmäistyöaikansa ole alle neljä tuntia viikossa;

b) joka ei työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvussa tarkoitettulla tavalla työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahta viikkoa, tai jolla on oikeus työttömyysetuuteen yritystoiminnan ja omassa työssä työllistymisen estämättä työttömyysturvalain 2 luvun 5 a §:n perusteella; ja

c) joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettu päätoiminen opiskelija tai jolla on oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä mainitun luvun 10 b §:n perusteella;

5) *työttömyysuhan alaisella* henkilöä, joka ei ole työtön ja joka on:

a) vaarassa jäädä työttömäksi kahden viikon kuluessa;

b) 69 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö;

6) *palkkatuetulla työllä* työtä, jossa työnantajalle on myönnetty työntekijän palkkakustannuksiin 10 luvussa tarkoitettua palkkatukea tai 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea sekä 108 §:ssä tarkoitettua työllistämisvelvoitteen perusteella järjestettyä työtä;

7) *työllistymissuunnitelmalla* työvoimaviranomaisen yhdessä työnhakijan kanssa laatimaa suunnitelmaa;

8) *työllistymissuunnitelmaa korvaavalla suunnitelmalla* kuntouttavasta työtoiminnasta annettussa laissa (189/2001) tarkoitettua aktivointisuunnitelmaa, kotoutumisen edistämisestä annettussa laissa (1386/2010) tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa ja työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettussa laissa (/) tarkoitettua monialaista työllistymissuunnitelmaa;

9) *työnhakuvollisuudella* 5 luvussa tarkoitettua työllistymissuunnitelmaan sisältyvää työnhakijan velvollisuutta hakea työmahdollisuuksia tarkastelujakson kuluessa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä;

10) *muutosurvalla* työvoimaviranomaisen, työnantajan ja työntekijöiden yhteistyönä toteutettavaa toimintamallia, jonka avulla pyritään edistämään irtisanotun, lomautetun tai määräaikaisessa työsuhteessa olevan työttömäksi jäävän työntekijän mahdollisimman nopeaa uudelleen työllistymistä ja joka muodostuu työllistymissuunnitelmassa sovitusta tämän lain mukaisista palveluista ja mahdollisista muista ammatillisia valmiuksia kehittävästä palveluista;

11) *valtioneuvoston yleisellä ryhmäpoikkeusasetuksella* tiettyjen tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 651/2014;

12) *de minimis -tuella* tukea, johon sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 1407/2013, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 1408/2013 tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annettua komission asetusta (EU) N:o 717/2014;

13) *taloudellisella toiminnalla* tavaroiden tai palveluiden tarjoamista markkinoilla.

Kun tässä laissa viitataan työsuhteeseen ja työsuhteessa noudatettavaan lainsäädäntöön, se koskee myös virkasuhdetta ja virkasuhteessa noudatettavaa lainsäädäntöä.

4 §

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen sekä tarjoaminen asiakkaalle

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeeseen. Palvelut on suunniteltava ja toteuttava sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää.

Julkisten työvoimapalveluiden tarjoaminen asiakkaalle perustuu asiakkaan palvelutarpeeseen, jonka työvoimaviranomainen arvioi yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaalle tarjotaan palveluja, jotka parhaiten turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta ja edistävät henkilöasiakkaan työllistymistä avoimille työmarkkinoille sekä edistävät yritystoiminnan käynnistämistä. Työnhakijan palvelutarpeen arvioinnista säädetään tarkemmin 4 luvussa.

Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito työvoimaviranomaisen ja asiakkaan välillä määräytyvät tämän lain ja arvioidun palvelutarpeen perusteella.

5 §

Palveluiden järjestämisessä ja tarjoamisessa noudatettavat periaatteet

Julkisissa työvoimapalveluissa on noudatettava tasapuolisuutta ja puolueettomuutta, eikä työriitä vaikuta palvelun tarjoamiseen. Työnhakijalle on kerrottava työriidasta työtä tarjottaessa.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä, tuottamisessa, kehittämisessä ja palveluista tiedotettaessa sekä niihin ohjattaessa on edistettävä yhdenvertaisuuden toteutumista sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työmarkkinoilla. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisessä on huolehdittava erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistämisestä.

6 §

Palveluiden maksuttomuus

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia. Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

7 §

Rahoitus

Kunnalle myönnetään tässä laissa tarkoitettujen julkisten työvoimapalveluiden järjestämistä ja niihin liittyvien tehtävien hoitamista varten valtionosuutta. Valtionosuuden myöntämisestä säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (618/2021).

8 §

Muun palvelunjärjestäjän palveluihin ohjaaminen ja palveluiden yhteensovittaminen

Jos asiakkaan palvelutarve edellyttää muita kuin työvoimaviranomaisen järjestämiä palveluja, asiakkaalle on annettava tietoa muista palvelumahdollisuuksista sekä tarvittaessa ohjattava asiakas muun viranomaisen tai palvelunjärjestäjän palvelujen piiriin, tarvittaessa yhteistyössä tämän kanssa. Työvoimaviranomaisen on tarvittaessa tehtävä yhteistyötä muun palvelunjärjestäjän kanssa palveluiden yhteensovittamisessa.

9 §

Yhteistyövelvollisuus

Työvoimaviranomaisten tulee tehdä julkisten työvoimapalvelujen toimeenpanossa, suunnittelussa ja kehittämisessä yhteistyötä keskenään sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (*kehittämis- ja hallintokeskus*), hyvinvointialueiden, Kansaneläkelaitoksen ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

10 §

Työnhakijan asuinpaikka, kotikunta ja työssäkäyntialue

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa, sekä näiden yhteystietojen muutoksista.

Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, työnhakijan katsotaan tätä lakia sovellettaessa ensisijaisesti asuvan hänen työvoimaviranomaiselle ilmoittamassaan osoitteessa ja toissijaisesti väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettussa osoitteessa. Työnhakijan kotikuntana pidetään kotikuntalain (201/1994) mukaista väestötietojärjestelmään merkittyä kotikuntaa.

Henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan.

11 §

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen

Jos tässä laissa tarkoitettu tuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, tukeen sovelletaan tässä laissa säädettyjen edellytysten lisäksi mainitussa asetuksessa säädettyjä edellytyksiä.

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista tukea ei myönnetä, jos:

- 1) tuen hakija on mainitun asetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; tai
- 2) tuen hakijaa koskee mainitun asetuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission perintämääräys.

2 luku

Kunnan järjestämisvastuu

12 §

Työvoimapalveluiden järjestäminen

Kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla kunnan työvoiman määrällä tarkoitetaan Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoon perustuvaa kunnan työllisten ja työttömien yhteismäärää.

13 §

Kuntien yhteistoiminta järjestämisvastuun toteuttamiseksi

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyysalueen väestörakenne, asiakkaiden palvelun tarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet. Sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä voi sopia tässä laissa tarkoitettua työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä noudattaen, mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.

14 §

Työllisyysalueiden muodostaminen eräissä tilanteissa

Jos palvelujen järjestämisestä itsenäisesti vastaavan kunnan työvoiman määrä tai työllisyysalueen muodostavien kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on kolmen peräkkäisen kalenterivuoden lopussa alittanut 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua määrää eikä kunnalle tai työllisyysalueelle ole myönnetty työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annetun lain (/) 4 §:ssä tarkoitettua lupaa, kunnan tai työllisyysalueen kuntien tulee ryhtyä toimiin sopiaukseen 12 §:ssä säädetty edellytykset täyttävästä yhteistoiminnasta muiden kuntien kanssa. Sopimus tulee tehdä siten, että se on voimassa viimeistään tarkasteluajankohtaa seuraavan toisen vuoden alusta lukien.

15 §

Ilmoitusvelvollisuus

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle sopimus yhteisestä toimielimestä tai kuntayhtymän perussopimus. Sopimus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa yhteistoimintasopimuksen tai perussopimuksen hyväksymisestä.

Kunnan, joka on päättänyt järjestää työvoimapalvelut itsenäisesti, on toimitettava tätä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa päätöksen tekemisestä.

Jos työllisyysalueen jäsenkunnissa tai osapuolissa tapahtuu muutos, muutoksesta on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle noudattaen, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisen yhteydessä on toimitettava suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelmasta on käytävä ilmi:

- 1) tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- 2) tässä laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- 3) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- 4) yhteistyötahot ja -muodot;
- 5) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- 6) varautuminen rakennemuutostilanteisiin.

16 §

Valtioneuvoston päätöksenteko-oikeus

Jos kunta, jonka 12 §:ssä tarkoitettu työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä eikä valtioneuvosto ole myöntänyt työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lupaa, jää työllisyysalueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja työllisyysaluetta. Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat. Asianomaisten kuntien on käynnistettävä yhteistoimintasopimusten muutosmenettelyt välittömästi. Yhteistoimintasopimusten muutoksista säädetään kunta-laissa.

Valtioneuvosto voi tehdä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen myös, jos:

- 1) kunta tai työllisyysalue ei muutoin täytä 12 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä;
- 2) palveluiden järjestämisestä vastaava kunta, jonka työvoiman määrä on kolmena peräkkäisenä vuonna alittanut 20 000 henkilöä, jää työllisyysalueen ulkopuolelle;
- 3) työllisyysalueeseen kuuluvien kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on kolmena peräkkäisenä vuonna alittanut 20 000 henkilöä, eivätkä kunnat sovi työllisyysalueen täydentämisestä tai uudesta 12 §:ssä säädetty edellytykset täyttävästä työllisyysalueesta;
- 4) yksi tai useampi kunta irtisanoutuu työllisyysalueesta eikä kunta tai työllisyysalue tämän jälkeen täytä 12 §:ssä säädettyjä edellytyksiä eikä uudesta edellytykset täyttävästä työllisyysalueesta ole sovittu;
- 5) kysymys on 24 §:n 3 momentissa tarkoitettua tilanteesta.

17 §

Velvollisuus palveluiden tarjoamiseen

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja henkilöasiakkaalle, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta on kyseisessä kunnassa tai työllisyysalueella. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa tai hänen kotikuntansa on Ahvenanmaan maakunnassa, palvelujen tarjoamisesta vastaa se kunta, jossa hän pääasiallisesti oleskelee.

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja myös sellaiselle henkilöasiakkaalle, joka asuu tai oleskelee kunnassa tai työllisyysalueen kunnassa säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti työn, opiskelun, vapaa-ajan vieton, lähiomaisen tai muun läheisen asumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Henkilön on tehtävä kirjallinen ilmoitus kotikuntansa mukaan määräytyvälle työvoimaviranomaiselle siirtymisestä toisen työvoimaviranomaisen asiakkaaksi.

Työvoimaviranomainen ei saa rajoittaa henkilöasiakkaan mahdollisuutta osallistua työvoimakoulutukseen tämän kotikunnan tai asuin- tai oleskelupaikkakunnan perusteella, ellei erityisestä syystä muuta johdu.

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työvoimapalveluja työnantajalle tämän koti- tai toimipaikasta riippumatta.

18 §

Työvoimapalveluiden tarjoamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen eräissä tapauksissa

Jos työvoimaviranomainen tarjoaa palveluja 17 §:n 2 momentissa tarkoitettulle henkilöasiakkaalle, asiakkaan kotikunnan on korvattava palveluista aiheutuneet kustannukset palvelun järjestäneelle työvoimaviranomaiselle. Kotikunnan on korvattava kustannukset myös silloin, kun henkilöasiakas osallistuu muun kuin kotikunnan perusteella määräytyvän työvoimaviranomaisen järjestämään työvoimakoulutukseen.

Korvauksen on perustuttava tuotteistukseen tai tuotehintaan, jolla kunta seuraa omaa toimintaansa tai jolla kuntayhtymä laskuttaa jäsenkuntiansa. Palvelujen korvausperusteista ja laskutusmenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

19 §

Palvelujen kieli

Oikeudesta käyttää suomen tai ruotsin kieltä, tulla kuulluksi ja saada toimituskirjansa suomen tai ruotsin kielellä sekä oikeudesta tulkkaukseen käytettäessä näitä kieliä viranomaisissa säädetään kielilaissa (423/2003). Tässä laissa tarkoitetuissa julkisissa työvoimapalveluissa asiakkaalla on kuitenkin omassa asiassaan oikeus käyttää omaa kieltään, suomea tai ruotsia, myös yksikielisessä työvoimaviranomaisessa.

Asiakkaalla on kielellisten oikeuksien toteutumiseksi oikeus asioida myös muussa kuin kotikuntansa mukaan määräytyvässä työvoimaviranomaisessa. Palveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen sovelletaan, mitä 18 §:ssä säädetään

3 luku

Ohjaus ja valvonta

20 §

Julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus

Julkisten työvoimapalveluiden yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle.

21 §

Työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet

Valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä hallituskausittain työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Työ- ja elinkeinoministeriö seuraa ja arvioi tavoitteiden toteutumista vuosittain. Valtioneuvosto voi tarkistaa tavoitteita, jos työmarkkinatilanteessa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Työllisyyden edistämisen valtakunnallisissa tavoitteissa voidaan määritellä:

- 1) tavoitteet työvoimapalveluiden toteutumisen, vaikuttavuuden, palvelujen yhteensovittamisen ja kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi;
- 2) tavoitteet osaavan työvoiman saatavuudelle ja osaajien maahanmuuton edistämiseksi;
- 3) tavoitteet valtion, kuntien ja työllisyysalueiden sekä muiden toimijoiden väliselle yhteistyölle;
- 4) tavoitteet työllisyydenhoidon toiminnan kehittämiseksi;
- 5) tavoitteet työvoimapalvelujen tiedonhallinnan ja digitalisaation kehittämiseksi; sekä
- 6) muita kuin 1—5 kohdassa tarkoitettuja työllisyyden edistämiseksi tarpeellisia tavoitteita.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden valmistelusta ja tarkistamisesta.

22 §

Työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät

Valtioneuvosto asettaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä työllisyyden edistämisen valtakunnallisen neuvottelukunnan ja nimittää sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Neuvottelukunta asetetaan hallituskaudeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ainakin kuntien, keskeisten ministeriöiden, valtion aluehallinnon sekä työ- ja elinkeinoelämän järjestöjen edustus.

Neuvottelukunnan tehtävänä on tukea työ- ja elinkeinoministeriötä työllisyyden edistämisen ohjaamisessa, seurata ja ennakoida palvelujärjestelmän toimivuutta ja käsitellä työllisyyden edistämistä koskevia kehittämistarpeita. Neuvottelukunta antaa hallituskausittain valtioneuvostolle selvityksen palvelujärjestelmän tilasta. Selvityksessä esitetään arvio palvelujärjestelmän toimivuudesta ja palvelujen järjestämisen edellytysten toteutumisesta, mukaan lukien rahoitusjärjestelmän toimivuus ja järjestämistä varten kriteerien tarkoituksenmukaisuus. Neuvottelukunta voi samalla tehdä esityksiä lainsäädäntöön tehtävistä ja muista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä neuvottelukunnan kokoonpanosta, jaostoista, tehtävistä ja työskentelytavoista.

23 §

Alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus käyvät säännöllisesti alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Keskusteluihin voi osallistua myös muita työllisyyden edistämisen kannalta tarpeellisia tahoja.

Keskustelut perustuvat työllisyyttä ja työvoimapalveluja koskeviin seuranta- ja analyysitietoihin. Keskusteluissa on tarkasteltava työllisyyden edistämisen toteutumista kullakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja alueen työllisyyden edistämisen toimintaympäristöön. Keskusteluissa tarkastellaan ainakin työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä eri alueilla hyväksi havaituista ja vaikuttaviksi osoittautuneista työvoimapalveluista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alueellisten työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämisestä ja sisällöstä.

24 §

Työvoimapalvelujen järjestämisedellytysten tukeminen ja neuvottelumenettely

Työvoimaviranomaisen ja valtion tulee yhdessä selvittää työvoimaviranomaisen mahdollisuudet turvata lainsäädännössä edellytetyt palvelut. Työvoimaviranomaisen ja valtion tulee tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi käynnistää neuvottelumenettelyn sellaisen työvoimaviranomaisen kanssa, jonka kyky järjestää työvoimapalveluja on kahden peräkkäisen vuoden aikana merkittävästi heikentynyt verrattuna muihin vastaaviin työvoimapalveluja järjestäviin työvoimaviranomaisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö ja työvoimaviranomainen sekä valtionvarainministeriö neuvottelevat ja sopivat tilanteen korjaamiseksi laadittavasta toimintasuunnitelmasta ja

sen seurannasta. Työvoimaviranomaisen on laadittava toimintasuunnitelma ja käsiteltävä se viivytyksettä ja saatettava sitä koskeva päätös työ- ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö ja valtiovarainministeriö yhdessä arvioivat, että työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja on 2 momentin toimintasuunnitelmasta huolimatta merkittävästi heikentynyt muutoin kuin tilapäisesti, valtioneuvosto voi työvoimaviranomaista kuultuaan tehdä 16 §:ssä tarkoitetun päätöksen työllisyysalueesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa laatima arvio siitä, onko työvoimaviranomaisen kyky järjestää työvoimapalveluja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla merkittävästi heikentynyt, perustuu kunnan tai kuntayhtymän palvelujen järjestämistä ja saatavuutta sekä taloutta koskevaan kokonaisarviointiin. Arvioinnissa voidaan kiinnittää huomiota pitkäaikaistyöttömien aktivointiasteeseen tai muuhun vastaavaan työllistymistä edistävään toimintaan, yli 12 kuukauden työttömyyden lisääntymiseen kunnassa tai työllisyysalueella verrattuna muiden vastaavien työvoimaviranomaisten tilanteeseen, 4 luvussa tarkoitettuun työnhakijoiden palveluprosessiin liittyvien keskustelujen toteutumiseen kunnassa tai työllisyysalueella sekä siihen, jos työvoimaviranomaisen kyky järjestää tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja on muusta syystä merkittävästi heikentynyt.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työllisyshoidon neuvottelumenettelyistä, toimintasuunnitelman laatimisesta ja sen seurannasta sekä työvoimaviranomaisen työvoimapalvelujen järjestämisen arvioinnissa käytettävistä perusteista.

25 §

Valvonta

Aluehallintovirasto käsittelee tässä laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjen tehtävien ja julkisten työvoimapalveluiden lainmukaisuutta koskevat hallintokantelut. Hallintokantelusta säädetään hallintolain (434/2003) 8 a luvussa.

Aluehallintovirasto voi suorittaa 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ja palveluihin liittyvää valvontaa myös omasta aloitteestaan. Valvontaan voi sisältyä tarkastuksia. Tarkastukseen sovelletaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä oma-aloitteisen valvonnan ja tarkastusten sisällöstä.

26 §

Oma-aloitteisen valvonnan seuraamukset

Jos oma-aloitteisen valvonnan yhteydessä todetaan, että työvoimaviranomainen tai tämän palveluksessa oleva henkilö on menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, aluehallintovirasto voi kiinnittää valvottavan huomiota hyvän hallinnon vaatimuksiin tai saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä. Jos tätä ei asian kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat huomioon ottaen pidetä riittävänä, valvottavalle voidaan antaa huomautus, jollei virheellinen menettely tai velvollisuuden täyttämättä jättäminen luonteensa tai vakavuutensa perusteella anna aihetta ryhtyä toimenpiteisiin muussa laissa säädetyn menettelyn käynnistämiseksi.

Jos tässä laissa tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä havaitaan olennaisia puutteita taikka toiminta muutoin on lainvastaista, aluehallintovirasto voi antaa työvoimaviranomaiselle määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Määräyksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Aluehallintoviraston on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle säännöllisesti valvontatoimista ja valvonnassa havaituista puutteista. Olennaisista puutteista työvoimaviranomaisen toiminnassa aluehallintoviraston on kuitenkin ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle välittömästi.

4 luku

Työnhakijan palveluprosessi

27 §

Työhaun käynnistäminen

Henkilöasiakkaan työnhaku käynnistyy sinä päivänä, kun hän pyytää sitä sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalvelussa tai henkilökohtaisesti työvoimaviranomaiselta ja hänet rekisteröidään työnhakijaksi 120 §:ssä tarkoitettuun työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon. Työvoimaviranomainen voi hyväksyä muullakin tavoin esitetyn pyynnön.

Työnhakijaksi rekisteröimisen edellytyksenä on, että henkilöasiakas:

- 1) antaa työllistymisen ja julkisten työvoimapalvelujen tarjoamisen kannalta tarpeelliset tiedot työkokemuksestaan, koulutuksestaan ja muusta osaamisestaan sekä työkyvystään;
- 2) ilmoittaa osoitteensa ja muut yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa; ja
- 3) suorittaa muut häneltä edellytetyt työnhakijan palveluprosessiin liittyvät toimet.

Ellei Suomea velvoittavista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu, ulkomaan kansalaisen ja kansalaisuutta vailla olevan henkilön rekisteröiminen työnhakijaksi edellyttää lisäksi, että henkilöllä on:

- 1) Suomea velvoittavien työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa ilman ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettua saatavuusharkintaa; tai
- 2) oikeus ansiotyöhön myönnetyn oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan liity työnantajan koskevia rajoituksia.

Jos henkilöasiakasta ei voida rekisteröidä työnhakijaksi, työvoimaviranomainen antaa päätöksen työnhakijaksi rekisteröimisen epäamisestä.

28 §

Työhaun voimassaolon päättyminen

Työhaun voimassaolo päättyy, jos työnhakija:

- 1) ilmoittaa työvoimaviranomaiselle, ettei hän enää halua pitää työnhakuaan voimassa tai ei uusi työnhakunsa voimassaoloa;
- 2) ei esitä työvoimaviranomaisen asettamassa määräajassa työllistymisen ja julkisten työvoimapalveluiden tarjoamisen kannalta tarpeellisia selvityksiä työkokemuksestaan, koulutuksestaan ja muusta osaamisestaan sekä työkyvystään;
- 3) jättää 12 kuukauden tarkastelujakson aikana toistuvasti asioimatta työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyttämällä tavalla.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna asioimisena pidetään myös saapumista alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun ja täydentävään työnhakukeskusteluun henkilön itse siihen tarkoitettuun verkkopalvelussa varaamana aikana.

Ulkomaan kansalaisen ja kansalaisuutta vailla olevan työnhakijan työnhaun voimassaolo päättyy myös, jos hän ei enää täytä 27 §:n 3 momentissa säädettyjä työnhakijaksi rekisteröimisen edellytyksiä.

29 §

Työnhaun käynnistäminen uudelleen

Työnhaun voimassaolon päätyttyä työnhaun voi käynnistää uudelleen noudattaen, mitä 27 §:ssä säädetään. Työnhaun uudelleen käynnistäminen edellyttää lisäksi, että henkilöasiakas pyytäessään työnhaun käynnistämistä esittää työvoimaviranomaiselle sen pyytämät selvitykset, jos työnhaun voimassaolo on päättynyt 28 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Työvoimaviranomainen voi rajoittaa henkilön oikeutta käynnistää työnhaku sähköisesti siihen tarkoitetussa verkkopalvelussa, jos työnhaun voimassaolo on päättynyt 28 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdan perusteella.

30 §

Työnhakijan informointi

Työvoimaviranomaisen tulee informoida työnhakijaa työnhakijaksi rekisteröimisen yhteydessä tai viipymättä sen jälkeen työllistymissuunnitelmaan sisällytettävästä työnhakuvelvollisuudesta ja muista työnhakuun liittyvistä seikoista, tarjolla olevista julkisista työvoimapalveluista, työnhaun voimassaolon edellytyksistä sekä muutosturvasta.

Työvoimaviranomaisen on lisäksi tarvittaessa informoitava työnhakijaa hänen työnhakuaan ja työllistymistään edistävistä muista palveluista sekä työttömyysetuuden hakemisesta ja työttömyysetuuden saamisen keskeisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

31 §

Alkuhaastattelun järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijalle alkuhaastattelun tai täydentävän työnhakukeskustelun viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta. Jos työnhakijalle järjestetään täydentävä työnhakukeskustelu, alkuhaastattelu on järjestettävä viipymättä tämän jälkeen.

Uusi alkuhaastattelu järjestetään vain, jos työnhaun päättymisestä on kulunut vähintään kuusi kuukautta ja henkilö rekisteröidään uudelleen työnhakijaksi.

Alkuhaastattelu järjestetään työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä, ellei muu järjestämistapa ole tarkoituksenmukaisempi painavasta syystä.

32 §

Työnhakukeskustelujen ja täydentävien työnhakukeskustelujen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää:

1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle viisi täydentävää työnhakukeskustelua alkuhaastattelua seuraavan kolmen kuukauden aikana; täydentäviä työnhakukeskusteluita järjestetään kuitenkin neljä, jos alkuhaastattelua on edeltänyt täydentävä työnhakukeskustelu;

2) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle sekä muulle osa-aikaisessa työsuhteessa olevalle tai työaikaa lyhentämällä lomautetulle työnhakijalle työnhakukeskustelun aina, kun alkuhaastattelusta tai edellisestä tämän kohdan mukaisesta työnhakukeskustelusta on kulunut kolme kuukautta;

3) työttömälle työnhakijalle kaksi täydentävää työnhakukeskustelua kuukauden aikana aina, kun alkuhaastattelusta tai edellisestä tämän kohdan mukaisesta täydentävästä työnhakukeskustelusta on kulunut kuusi kuukautta;

4) henkilöasiakkaalle 1—3 kohdassa säädetyn lisäksi täydentäviä työnhakukeskusteluja tämän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

Työnhakukeskustelut ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut täydentävät työnhakukeskustelut järjestetään myös työvoimakoulutuksessa olevalle, 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna opiskelevalle sekä palkkatuetussa työssä ja kuntoutuksessa olevalle työnhakijalle, vaikka hän ei olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, jos työvoimakoulutuksen arvioitu kesto on enintään kuukausi, työnhakija opiskelee työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta enintään kuukauden tai palkkatuetun työn tai yhdenjaksoisen kuntoutuksen arvioitu kesto on enintään kuukausi.

Työnhakukeskustelu ja täydentävä työnhakukeskustelu järjestetään työnhakijan palvelutarve ja olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Työnhakukeskustelua ja 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakijan työnhaku on päättymässä kuukauden kuluessa. Jos työnhakija on lomautettu, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestetään vain työnhakijan pyynnöstä.

33 §

Työnhakukeskustelua ja täydentävää työnhakukeskustelua koskevat poikkeukset

Vaikka työnhakija olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, työnhakukeskustelua ja 32 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakija:

1) opiskelee arviolta yli kuukauden kestävässä työvoimakoulutuksessa;

2) ei ole suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta (*koulutusta vailla oleva nuori*) ja hän opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna arviolta yli kuukauden;

3) osallistuu arviolta yli kuukauden kestävässä 6 luvussa tarkoitettuun työkokeiluun;

4) on arviolta yli kuukauden ajan palkkatuetussa työssä; tai

5) on arviolta yli kuukauden kestävässä yhdenjaksoisessa kuntoutuksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu kuukautta ennen työvoimakoulutuksen, työttömyysetuudella tuetun opiskelun, työkokeilun, palkkatuetun työn tai kuntoutuksen arvioitua päättymistä. Työnhakukeskustelun jälkeen järjestetään kuukauden aikana täydentävä työnhakukeskustelu, ellei sen järjestäminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Työnantajan kanssa yhteishankintana hankittuun tai vastaavalla tavalla järjestettyyn työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle järjestetään työnhakukeskustelu ja täydentävä työnhakukeskustelu vain, jos siihen on työnhakijan työllistymiseen tai palvelutarpeeseen liittyvä painava syy.

Vaikka työnhakija olisi työtön tai työttömyysuhan alainen, 32 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettua täydentävää työnhakukeskustelua ei järjestetä, jos työnhakija opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna arviolta yli kuukauden ja on suorittanut peruskoulun tai lukion jälkeisen tutkintoon johtavan, ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen.

34 §

Alkuhaastattelun sisältö

Alkuhaastattelussa työvoimaviranomainen tekee arvion työnhakijan edellytyksistä hakea työtä ja työllistyä sekä työnhakua ja työllistymistä tukevasta palvelutarpeesta. Arvion pohjalta laaditaan työllistymissuunnitelma, ellei työnhakijalle ole laadittu työllistymissuunnitelmaa korvaavaa suunnitelmaa.

Lisäksi työvoimaviranomainen ohjaa alkuhaastattelussa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia ja hakeutumaan tarpeellisiin palveluihin. Alkuhaastattelussa työnhakijalle kerrotaan hänelle tarjottavista palveluista ja sovitaan asiointitavasta sekä muusta yhteydenpidosta työvoimaviranomaisen ja työnhakijan välillä.

35 §

Työnhakukeskustelun sisältö

Työnhakukeskustelussa työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työmahdollisuuksia sekä tukee työnhakijan työnhakua. Lisäksi työnhakija ohjataan tarpeellisiin palveluihin.

Työnhakukeskustelussa tarkistetaan työnhakijan palvelutarvetta koskevaa arviota ja laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma.

36 §

Täydentävän työnhakukeskustelun sisältö

Täydentävä työnhakukeskustelu painottuu työnhakijan palvelutarvetta koskevan arvion perusteella työnhaun tukemiseen tai siinä jatketaan työnhakijan palvelutarpeen selvittämistä ja työnhakijan ohjaamista tarpeellisiin palveluihin.

Jos täydentävä työnhakukeskustelu järjestetään ennen alkuhaastattelua, täydentävässä työnhakukeskustelussa laaditaan työllistymissuunnitelma, ellei työnhakijalle ole laadittu työllistymissuunnitelmaa korvaavaa suunnitelmaa. Myöhemmin järjestettävässä täydentävässä työnhakukeskustelussa voidaan laatia tai tarkistaa työllistymissuunnitelma.

Täydentävän työnhakukeskustelun asemesta työnhakijalle voidaan tarjota muuta vastaavaa työnhakua tai työllistymisen edellytysten parantamista tukevaa henkilökohtaista palvelua.

37 §

Työnhakijan palvelutarpeen arvioiminen

Työvoimaviranomaisen arviossa työnhakijan palvelutarpeesta otetaan huomioon ainakin työnhakijan:

- 1) osaaminen ja ammattitaito sekä hänen omat tavoitteensa niiden kehittämiseksi;
- 2) työnhakuun ja työllistymisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky;
- 3) työnhakutaidot ja muut työllistymiseen vaikuttavat seikat;
- 4) työttömäksi jäämisen ja työttömyyden pitkittymisen todennäköisyys.

Palvelutarpeen selvittämiseksi työnhakija voidaan ohjata työkyvyn tutkimuksiin ja arviointeihin sekä muihin asiantuntija-arviointeihin. Työnhakijan osaamisen kehittämistä voidaan arvioida yhteistyössä koulutuspalveluiden tuottajien kanssa ja työnhakijan työ- ja toimintakykyä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa.

38 §

Työllistymissuunnitelman sisältö

Työllistymissuunnitelmaan sisällytetään työnhakuvelvollisuus ja muita työnhakuun tai yritys-toiminnan kehittämiseen liittyviä toimia, joiden tavoitteena on työnhakijan nopea työllistymi-nen avoimille työmarkkinoille. Lisäksi työllistymissuunnitelmaan sisällytetään tarvittaessa työnhakijan palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä muita työnhakijan osaa-mista, työmarkkinavalmiuksia sekä työ- ja toimintakykyä lisääviä palveluja ja työnhakuun tai yritystoiminnan kehittämiseen sekä työllistymiseen vaikuttavan työ- ja toimintakyvyn tai ter-veydentilan selvittämiseen liittyviä toimia. Tarvittaessa työllistymissuunnitelmaan sisällytetään työvoimaviranomaisen ratkaisu siitä, täyttääkö henkilö Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (242/2022) 4 §:n mukaiset edellytykset yhtiöön työllistämiseksi.

Työllistymissuunnitelmassa on sovittava suunnitelman toteuttamisen seurannasta ja määrä-ajasta, jonka kuluessa työnhakijan on ilmoitettava suunnitelman toteuttamisesta. Jos työvoima-viranomainen edellyttää työnhakijan oman ilmoituksen lisäksi muuta selvitystä suunnitelman toteuttamisesta, tämä on kirjattava suunnitelmaan.

Työvoimaviranomainen ja työnhakija hyväksyvät työllistymissuunnitelman. Suunnitelman rakenteesta, hyväksymisestä ja arkistoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Työnhakijan velvollisuudet

Työttömyysetuutta hakevan työnhakijan on haettava aktiivisesti työtä ja koulutusta. Lisäksi hänen on osallistuttava palvelutarpeensa arvioimiseen, työllistymissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen sekä palveluihin, jotka tukevat hänen työnhakuaan ja edistävät hänen työmark-kinavalmiuksiaan ja työllistymistään.

Työttömyysetuutta hakeva työnhakija on velvollinen ilmoittamaan työllistymissuunnitelman toteutumisesta työvoimaviranomaiselle sen määräämällä tavalla. Ilmoitettavista tiedoista sää-detään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle yhteystietojensa muutoksesta. Henkilön on säilytettävä työnhakuvelvollisuuden täyttämiseen liittyvät selvitykset ja esitettävä ne työvoi-maviranomaiselle sen pyynnöstä.

40 §

Työvoimaviranomaisen velvollisuudet

Työvoimaviranomaisen on tarjottava työtä ja koulutusta sekä järjestettävä työllistymissuun-nitelmaan sisältyviä palveluja.

Työvoimaviranomaisen on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista ja osaltaan huo-lehdittava palveluprosessin etenemisestä.

41 §

Muistutus

Työvoimaviranomainen muistuttaa työnhakijaa kirjallisesti hänen menettelynsä vaikutuksesta työllistymiseen ja hänen mahdolliseen oikeuteensa saada työttömyysetuutta, jos työnhakija:

1) jättää saapumatta alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun tai täydentävään työnhakukes-kusteluun taikka kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun alkukartoituk-seen;

2) ei muulla tavoin asioi työvoimaviranomaisen kanssa sen antamassa määräajassa ja edellyt-tämällä tavalla;

3) jättää ilmoittamatta työvoimaviranomaisen edellyttämällä tavalla, miten hän on toteuttanut työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa;

4) ei aloita työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittua palvelua tai palvelu keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai

5) muulla tavoin jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa.

5 luku

Työnvälitys ja työnhakuvelvollisuus

42 §

Työnvälityksen tavoite ja yleiset periaatteet

Työnvälityksellä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti.

Työnvälitys perustuu työnantajan ja työntekijän sopimusvapauteen sekä vapaaseen valintaan.

Työnvälitystä tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti. Työvoimaviranomaisen tehtävistä työnvälityksessä Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen sekä kansainvälisestä harjoittelusta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

43 §

Työnvälityspalvelut

Työnantajalle tarjotaan mahdollisuus julkaista tieto avoimesta työpaikasta 14 luvussa tarkoitettulla palvelualustalla. Työvoimaviranomainen voi julkaista tiedon avoimesta työpaikasta mainitulla palvelualustalla työnantajan toimeksiannon mukaisesti, ellei 49 §:stä muuta johdu. Työvoimaviranomainen välittää tietoja avoimeksi ilmoitetuista työpaikoista sekä esittelee työnantajalle tämän kanssa sovitulla tavalla työnhakijoita, jotka ovat sopivia avoimeen työpaikkaan.

Työnhakijalle tarjotaan mahdollisuus julkaista tämän laatima työllistymistä tukeva esittely (*työnhakuprofiili*) 1 momentissa mainitulla palvelualustalla. Työvoimaviranomainen ohjaa työnhakijaa hakemaan hänelle sopivia työpaikkoja. Työvoimaviranomainen arvioi työpaikan sopivuutta työnhakijalle ottamalla huomioon työnhakijan työkokemuksen, koulutuksen ja muun osaamisen sekä työkyvyn.

44 §

Työnhakuvelvollisuus

Ellei 46—48 §:stä johdu muuta, työttömän ja työttömyysuhan alaisen työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolme sellaista kuukauden kestäväää tarkastelujaksoa, jonka aikana työnhakijan on haettava neljää työmahdollisuutta. Tarkastelujakso voidaan asettaa alkamaan takautuvasti, jos se on työnhakijan edun mukaista. Tarkastelujaksoja voidaan painavasta syystä yhdistää haettavien työmahdollisuuksien määrää muuttamatta.

Vaikka työnhakija ei ole työtön tai työttömyysuhan alainen, hänelle asetetaan työnhakuvelvollisuus, jos hän:

1) opiskelee työvoimakoulutuksessa;

2) opiskelee omaehtoisia opintoja 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuudella tuettuna; tai

3) on palkkatuetussa työssä.

Jos työvoimaviranomainen arvioi, ettei tarkastelujakson aikana ole haettavissa neljää sellaista työmahdollisuutta, johon työnhakija voisi työkokemuksensa, koulutuksensa ja muun osaamisensa sekä työkykynsä ja hänellä mahdollisesti oleva työttömyysturvalain 2 a luvun 8 §:ssä tarkoitettu ammattitaitosuoja huomioon ottaen työllistyä, tarkastelujaksolla haettavien työmahdollisuuksien määrää alennetaan tai, jos haettavissa olevia työmahdollisuuksia ei ole lainkaan, työllistymissuunnitelmaan ei sisällytetä työnhakuvelvollisuutta. Työnhakuvelvollisuuden alentamisen perusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 §

Työnhakuvelvollisuutta täyttävä toiminta

Työnhakuvelvollisuutta voi täyttää:

- 1) hakemalla sellaista vähintään kaksi viikkoa kestävästä työsuhteesta tehtävää työtä, johon työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä;
- 2) hakemalla yksilöityä työpaikkaa työvoimaviranomaisen tekemän työtarjouksen perusteella;
- 3) hakemalla lisätyötä omalta työnantajalta;
- 4) etsimällä työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuna yrittäjänä tehtäviä sellaisia työmahdollisuuksia, joihin työnhakija voi perustellusti olettaa voivansa työllistyä;
- 5) julkaisemalla 43 §:n 2 momentissa tarkoitettua esittelyä;
- 6) muilla 1—5 kohdassa tarkoitettuja toimia vastaavilla toimilla, joiden tavoitteena on työllistyminen.

46 §

Työnhakuvelvollisuuden alkamista koskevat poikkeukset

Työnhakuvelvollisuus alkaa työsuhteen päättymisestä, jos työnhakija on yli kaksi viikkoa kestävässä muussa kuin palkkatuetussa työssä, jonka työaika on yli 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Lomautetun työnhakuvelvollisuus alkaa siitä, kun hänelle on järjestetty 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu työnhakukeskustelu ja lomautuksen alkamisesta on kulunut kolme kuukautta.

Työnhakuvelvollisuus alkaa siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu, jos työnhakija:

- 1) opiskelee arviolta yli kuukauden kestävässä työvoimakoulutuksessa;
- 2) osallistuu arviolta yli kuukauden kestävässä 6 luvussa tarkoitettuun työkokeiluun;
- 3) on arviolta yli kuukauden ajan työajan osalta muussa kuin 47 §:n 2 momentissa tarkoitettussa palkkatuetussa työssä; tai
- 4) on arviolta yli kuukauden kestävässä yhdenjaksoisessa kuntoutuksessa.

47 §

Haettavien työmahdollisuuksien määrää ja tarkastelujaksoa koskevat poikkeukset

Ellei 44 §:n 3 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, vähintään kaksi viikkoa kestävässä osaaikatyössä olevan tai työaikaan lyhentämällä lomautetun työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joiden aikana työnhakijan tulee hakea yhtä työmahdollisuutta.

Edellä 1 momentissa säädettyä sovelletaan, jos työnhakijan säännöllinen työaika on enintään 80 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Toteutuneen työajan vaikutuksesta työnhakuvelvollisuuteen säädetään työttömyysturvalain 2 a luvun 12 §:ssä.

Ellei 1 momentista, 44 §:n 3 momentista tai 48 §:stä johdu muuta, arviolta yli kuukauden ajan 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna opiskelevan koulutusta vailla olevan työnhakijan työllistymissuunnitelmaan tulee sisällyttää opintojen ajalle kolmen kuukauden tarkastelujaksot, joista kunkin aikana työnhakijan tulee hakea kolmea työmahdollisuutta. Työnhakuvelvollisuuteen sovelletaan 1 momenttia sekä 44 ja 48 §:ää siitä lukien, kun työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu.

48 §

Työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättäminen

Työnhakuvelvollisuutta ei aseteta, jos:

1) työvoimaviranomainen, hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysviranomainen tai Kansaneläkelaitos on todennut, että työnhakijalla on työllistymistä edistävän monialaisen tuen tarve;

2) työnhakija ei luotettavana pidettävän lääketieteellisen selvityksen mukaan ole työkykyinen työttömyysturvalain 2 a luvun 8 §:ssä tarkoitetun ammattitaitosuojan aikana työkokemustaan ja koulutustaan vastaavaan työhön ja ammattitaitosuojan päätyttyä mihinkään työhön ja hän noudattaa työllistymissuunnitelmaansa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa siltä osin, kuin suunnitelmassa on sovittu työkyvyttömyyden perusteella myönnettävän etuuden hakemisesta ja hakeutumisesta työ- ja toimintakykyä parantavaan kuntoutukseen;

3) työnhakija opiskelee 9 luvussa tai kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetulla tavalla omaehtoisia luku- ja kirjoitustaidon opintoja työttömyysetuudella tuettuna ja opinnot ovat työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla päätoimisia;

4) työnhakija opiskelee työnantajan kanssa yhteishankintana hankitussa tai vastaavalla tavalla järjestetyssä työvoimakoulutuksessa;

5) työnhakija on estynyt olemasta työmarkkinoilla työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla;

6) työnhakijan työttömyys päättyy taikka hän aloittaa varusmies- tai siviilipalveluksen tai perhevapaan kuukauden kuluessa; työnhakuvelvollisuus jätetään asettamatta sen tarkastelujakson osalta, jonka aikana työttömyys päättyy taikka varusmies- tai siviilipalvelus tai perhevapaa alkaa;

7) työnhakija on työllistetty Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa tarkoitettuun yhtiöön mainitun lain 4 §:n 1 momentin nojalla.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa edellytetään lisäksi, että työnhakijan tilanne kokonaisuutena arvioiden on sellainen, ettei työllistyminen avoimille työmarkkinoille ole mahdollista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa säädettyä sovelletaan, kunnes työnhakijalle on järjestetty 33 §:n 2 momentissa tarkoitettu työnhakukeskustelu. Ensin mainitussa lainkohdassa säädettyä sovelletaan myös työnhakukeskustelun jälkeen, jos työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa on sovittu omaehtoisen luku- ja kirjoitustaidon opiskelun jatkumisesta kuukauden kuluessa suunnitelman laatimisesta tai tarkistamisesta lukien.

49 §

Työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja ilmoituksen poistaminen

Tämän lain 14 luvussa tarkoitetulla palvelualustalla ei julkaista avoimena työpaikkana ilmoitusta työpaikasta, johon työnantaja palkkaa vain sellaisen työttömän työnhakijan, jonka palkkakustannuksiin voidaan myöntää 81 §:ssä tarkoitettu palkkatuki tai 95 §:ssä tarkoitettu 55 vuotta täyttäneen työllistämistuki.

Työvoimaviranomainen voi kieltäytyä ottamasta vastaan avointa työpaikkaa koskevan työpaikkailmoituksen tai poistaa ilmoituksen palvelualustalta, jos ilmoituksen perusteella on ilmeistä tai työnantajan aiemman menettelyn perusteella taikka muutoin on perusteltua syytä epäillä, että:

- 1) työnantaja rikkoo laissa säädettyä syrjäntäkieltoa;
- 2) työnantaja hakee työntekijää työtehtäviin, jotka ovat lain vastaisia tai joihin haetun henkilön työhön ottaminen on kiellettyä;
- 3) työnantaja olennaisesti laiminlyö työsopimuslain 2 luvussa tai erityösopimuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjä velvollisuuksiaan tai velvollisuuttaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;
- 4) työpaikalla on ilmeinen väkivallan uhka tai siellä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää taikka muuta epäasiallista kohtelua; tai
- 5) avoimen työpaikan täyttymistä ei tehtävän luonteen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole tarkoituksenmukaista tukea työnvälityksellä.

Edellytyksenä ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymiselle tai sen poistamiselle 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on, että työnantaja ei ole oikaissut työpaikkailmoitustaan työvoimaviranomaisen kehotuksesta huolimatta. Työvoimaviranomainen tekee kirjallisen päätöksen ilmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä tai ilmoituksen poistamisesta.

6 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinnanohjaus ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

50 §

Tieto- ja neuvontapalvelut

Työvoimaviranomainen antaa tietoa ja neuvontaa:

- 1) avoimista työpaikoista ja työnhausta;
- 2) työvoiman saatavuudesta ja hankinnasta;
- 3) koulutusmahdollisuuksista ja muista osaamisen kehittämismahdollisuuksista;
- 4) työmarkkinoista, aloista ja ammateista;
- 5) yritystoiminnan käynnistämisestä ja kehittämismahdollisuuksista; sekä
- 6) muutosturvan toteuttamiseksi tarjolla olevista palveluista, tuista ja korvauksista.

51 §

Asiantuntija-arvioinnit

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaiden osaamisen, ammattitaidon, soveltuvuuden sekä työ-, yritystoiminta- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseksi:

- 1) osaamis- ja ammattitaitokartoituksia;
- 2) työkyvyn tutkimuksia ja arviointeja;
- 3) yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointeja;
- 4) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuja alkukartoituksia; sekä

5) muita asiantuntija-arviointeja.

52 §

AmmatINVALINNANOHJAUS JA URAOHJAUS

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaille ohjausta heidän tukemisekseen ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa.

Laillistettu psykologi voi käyttää ohjauksessa asiakkaan suostumuksella psykologisia arviointimenetelmiä ammatti- ja uravaihtoehtojen, osaamisen, soveltuvuuden sekä työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi.

53 §

VALMENNUS

Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaille valmennusta:

- 1) työn hakemisessa (*työnhakuvalmennus*);
- 2) ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämisessä, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä (*uravalmennus*); ja
- 3) työhön sijoittumisessa ja työpaikalla suoritettavassa koulutuksessa (*työhönvalmennus*).

Työvoimaviranomainen voi järjestää yrityksille valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Palvelun hinta katsotaan yrityksen de minimis -tueksi.

54 §

Kokeilu

Työvoimaviranomainen voi ohjata henkilöasiakkaan kokeiluun:

- 1) oppilaitokseen ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi (*koulutuskokeilu*); tai
- 2) työpaikalle ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi tai työmarkkinoille paluun tukemiseksi (*työkokeilu*).

Työkokeilun toteuttajana voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kunta, kuntayhtymä, muu yhteisö, säätiö tai valtion virasto tai laitos. Työkokeilun toteuttajana ei kuitenkaan voi toimia työnantaja, johon kokeiluun osallistuva on työsuhteessa kokeilusopimusta tehtäessä.

Henkilöasiakasta ei voida ohjata työpaikalla toteutettavaan palveluun, jossa tämä osallistuu työtehtäviin muussa kuin 1 momentin 2 kohdassa säädettyssä tarkoituksessa. Tässä momentissa säädetty ei kuitenkaan estä työvoimakoulutukseen sisältyvää työssäoppimista. Jos muuhun palveluun sisältyy työtehtäviin osallistumista, sovelletaan työpaikalla toteutettavaan palveluun tai palvelun osaan, mitä tässä laissa säädetään työkokeilusta.

55 §

Työkokeilun enimmäiskesto

Henkilöasiakas voidaan ohjata työkokeiluun yhteensä enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu työkokeilun enimmäiskesto alkaa uudestaan, kun henkilö on työkokeilujakson päättymisen jälkeen ollut yhdenjaksoisesti työtön vähintään 12 kuukautta tai kun alle 25-vuotias on ollut työkokeilun enimmäiskeston täytyttyä yhdenjaksoisesti työtön vähintään 3 kuukautta.

56 §

Työkokeilua koskevat rajoitukset

Henkilöasiakasta ei ohjata työkokeiluun, jos:

- 1) työkokeilusta aiheutuisi sen toteuttajalle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua;
- 2) kyseessä ovat sellaiset tehtävät, joiden suorittamiseksi työkokeilun toteuttaja edellyttää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämistä, eikä henkilöasiakas halua esittää todistusta;
- 3) kyseessä ovat lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (504/2002) tarkoitetut tehtävät, eikä henkilöasiakas halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

57 §

Sopimus työkokeilusta

Henkilöasiakas, työkokeilun toteuttaja ja työvoimaviranomainen tekevät työkokeilusta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen, josta tulee käydä ilmi:

- 1) työkokeilun tavoitteet;
- 2) työkokeilun suoritusajankohta ja -paikka;
- 3) työkokeilun päivittäinen kesto ja ajoittuminen; päivittäisen keston on oltava vähintään neljä ja se saa olla enintään kahdeksan tuntia;
- 4) työkokeilun viikoittainen kesto ja ajoittuminen; työkokeilua saa olla enintään viitenä päivänä viikossa;
- 5) tehtävät, joita työkokeiluun osallistuva suorittaa kokeilun aikana;
- 6) työkokeiluun osallistuvan ohjauksesta ja valvonnasta työpaikalla vastaava henkilö.

Työkokeilun toteuttajan on ilmoitettava työttömyysetuuden maksajalle työkokeiluun osallistuvan poissaoloista. Työttömyysetuuden maksaja on käytävä ilmi sopimuksesta.

Työkokeilun toteuttajan on annettava työkokeilun päätyttyä työvoimaviranomaiselle arvio henkilöasiakkaan soveltuvuudesta työhön, ammattiin tai alalle, sekä, jos työkokeilu on järjestetty työmarkkinoille paluun tukemiseksi, työelämävalmiuksien ja osaamisen kehittämistarpeista. Tätä koskeva ehto on otettava sopimukseen. Työvoimaviranomainen voi lisäksi asettaa sopimuksessa työkokeilun toteuttajalle kokeilun toteuttamisen tai siihen osallistuvan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Työkokeilun toteuttaja ei voi siirtää sopimuksesta johtuvia velvoitteita muulle taholle. Työkokeilun toteuttajan on ilmoitettava työkokeiluun osallistuvan henkilöasiakkaan nimi sekä 1–3 momentissa tarkoitetut tiedot luottamusmiehelle tai muulle henkilölle, joka edustaa työkokeilun toteuttajan palveluksessa olevia työntekijöitä.

58 §

Työkokeiluun osallistuvan oikeusasema sekä vastuu työturvallisuudesta ja tietosuojasta

Työkokeiluun osallistuva ei ole työsuhteessa työkokeilun toteuttajaan eikä työvoimaviranomaiseen.

Työkokeiluun osallistuvaan sovelletaan:

- 1) naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia (609/1986) ja yhdenvertaisuuslakia (1325/2014);
- 2) työaikalain (872/2019) 24 §:n säännöksiä päivittäisistä tauoista ja 30 §:n säännöksiä työvuoroluettelosta;

3) työturvallisuuslakia (738/2002) sekä, mitä nuorista työntekijöistä annetussa laissa (998/1993) säädetään työturvallisuudesta;

4) yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 3 §:ää, 4 §:n 1 ja 2 momenttia, 5 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 6 §:ää, 7 §:n 1—3 momenttia, 9, 10, 14 ja 15 §:ää, 5 ja 6 lukua, 21 §:n 2 momenttia sekä 22 ja 24 §:ää;

5) mitä vastaavissa tehtävissä työskentelevien työntekijöiden ja viranhaltijoiden tehtävässään saamien tietojen salassapidosta säädetään.

Sovellettaessa 2 momentissa mainittuja lakeja työkokeilun toteuttaja rinnastetaan työnantajaan ja työkokeiluun osallistuva työntekijään.

Rangaistus työturvallisuusrikkomuksesta säädetään työturvallisuuslain 63 §:ssä. Rangaistus työaika-rikkomuksesta säädetään työaikalain 44 §:ssä. Rangaistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain rikkomisesta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 24 §:ssä. Rangaistus syrjinnästä, työsyrynnästä, kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, työturvallisuusrikoksesta, henkilörekisteririkoksesta, tietomurrosta, salakatselusta, salakuuntelusta, viestintäsalaisuuden loukkauksesta, salassapitorikoksesta ja virkarikoksista säädetään rikoslaisissa (39/1889).

59 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Jos henkilöasiakas on ollut valmennuksesta tai kokeilusta luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi valmennus- tai kokeilupäivää tai jos poissaoloja on muutoin niin paljon, etteivät valmennukselle tai kokeilulle asetetut tavoitteet täyty, työvoimaviranomainen tekee päätöksen valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisestä. Työvoimaviranomainen voi tehdä päätöksen valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisestä myös muusta painavasta syystä.

Palveluntuottaja tai työkokeilun toteuttaja on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitetuista poissaoloista työvoimaviranomaiselle.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, työkokeilusopimuksen osapuolilla on oikeus purkaa työkokeilua koskeva sopimus ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkaminen ei kuitenkaan saa perustua laissa kiellettyyn syrjintäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

Valmennuksen tai kokeilun keskeytymisen vaikutuksesta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään työttömyysturvalaisissa.

60 §

Valmennuksen ja kokeilun vakuutusturva

Työvoimaviranomaisen on huolehdittava, että valmennukseen ja kokeiluun osallistuva henkilöasiakas vakuutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella sekä ryhmävastuuvakuutuksella. Poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 ja 59 §:ssä säädetään, päiväraha on 1/360 vuosityöansiosta.

7 luku

Työvoimakoulutus

61 §

Työvoimakoulutuksen järjestäminen

Työvoimaviranomainen järjestää työvoimakoulutuksena:

- 1) ammatillista osaamista ja valmiuksia lisäävää koulutusta;
- 2) yrittäjävalmiuksia lisäävää koulutusta;
- 3) kotoutumisen edistämiseksi annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta, lukuun ottamatta luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

Työvoimaviranomainen ei kuitenkaan voi järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on tutkinnon tai sen osan suorittaminen. Tutkintokoulutuksen järjestämisestä työvoimakoulutuksena säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017).

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen noudattaen, mitä mainitussa laissa säädetään. Mitä muualla tässä laissa säädetään työvoimakoulutuksesta, sovelletaan myös ammatillisesta koulutuksessa annetun lain perusteella järjestettyyn työvoimakoulutukseen.

62 §

Työvoimakoulutuksen yhteishankinta

Työvoimaviranomainen voi järjestää työvoimakoulutuksen yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyysoikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen (*yhteishankintakoulutus*). Yhteishankintakoulutus voidaan järjestää:

- 1) koulutuksen rahoitukseen osallistuvan työnantajan palvelukseen tuleville tai palveluksessa oleville työntekijöille tai vuokratyöntekijöille; tai
- 2) sellaiselle yrittäjäksi aikovalle, jolla olisi harvalukuisia toimeksiantajia tai joka on hankkimassa yrittäjyysoikeudet toiselta yritykseltä.

Työvoimaviranomaisen rahoittama osuus koulutuksesta katsotaan:

- 1) valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi tueksi, jos koulutus toteutetaan yhdessä taloudellista toimintaa harjoittavan työnantajan kanssa, koulutukseen osallistuu työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai tämän tehtävissä työskenteleviä vuokratyöntekijöitä ja koulutuksen tavoitteena on, että työntekijät tai vuokratyöntekijät jatkavat työnantajan palveluksessa tai tehtävissä koulutuksen päätyttyä;

- 2) de minimis -tueksi, siltä osin kuin työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrittäjä osallistuu koulutukseen.

Taloudelliseen toimintaan myönnettävän valtiontuen enimmäismääristä säädetään valtiontukien yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteishankintakoulutuksen maksuosuuksista.

63 §

Opiskelijavalinta

Opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen päättää koulutuksen järjestävä työvoimaviranomainen. Työvoimaviranomaisen tukena voi toimia valintaryhmä, johon voi kuulua kouluttajan edustaja ja muita asiantuntijoita sekä yhteishankintakoulutuksen toteuttamiseen osallistuva työnantaja, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantaja tai yrittäjyysoikeudet luovuttava yritys. Opiskelijoiden valintamenettelystä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Opiskelijaksi voidaan valita henkilöasiakas:

- 1) jonka oppivelvollisuus on päättynyt;
- 2) jolla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve; ja
- 3) joka on soveltuva koulutukseen sekä tehtäviin, joihin koulutus antaa valmiuksia.

Alle 20-vuotias voidaan valita ammatillista osaamista ja valmiuksia tai yrittäjyysvalmiuksia lisäävään koulutukseen vain, jos koulutuksen suorittaminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista omaehtoisena opiskeluna.

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintatilaisuudet ja valintamenettelyyn liittyvät soveltuvuuskokeet ovat työvoimakoulutukseen hakeutuvalla maksuttomia.

64 §

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Työvoimakoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutuksen toteutussuunnitelman mukaista opetusta ja ohjausta sekä oikeus suorittaa opintoja koulutuksen keston ajan.

Opiskelijan tulee osallistua säännöllisesti opetukseen ja edetä opinnoissaan koulutuksen toteutussuunnitelman mukaisesti.

Työvoimakoulutukseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain:

- 1) 80 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön;
- 2) 84 §:ssä säädetään huumausainetestauksesta;
- 3) 85 §:ssä säädetään kurinpidosta ja 86 §:ssä säädetään kurinpidosta asuntolassa;
- 4) 87 §:ssä säädetään häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistamisesta;
- 5) 88 §:ssä säädetään kurinpitomenettelyn suhteesta syytteen vireilläoloon ja tuomioistuimen ratkaisuun;
- 6) 93 §:n 3—6 momentissa säädetään menettelystä kurinpitoasiassa;
- 7) 95 §:ssä säädetään opiskelijan salassapitovelvollisuudesta;
- 8) 12 luvussa säädetään muutoksenhausta koulutuksen järjestäjän päätökseen.

65 §

Koulutuksen keskeyttäminen

Jos opiskelija ei etene opinnoissaan 64 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tai hän on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi koulutuspäivää, opiskelijavalinnasta päättänyt työvoimaviranomainen tekee päätöksen koulutuksen keskeyttämisestä.

Koulutuspalvelun tuottaja on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen keskeyttämisperusteiden täyttymisestä opiskelijavalinnasta päättäneelle työvoimaviranomaiselle. Ennen päätöksen tekemistä työvoimaviranomaisen on varattava opiskelijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava opiskelijalle.

66 §

Koulutukseen liittyvä työssäoppiminen

Työvoimakoulutukseen liittyvän työssäoppimisjakson aikana opiskelija ei ole työsuhteessa työnantajaan, jonka palveluksessa työssäoppiminen suoritetaan eikä koulutuspalvelun tuottajaan, elleivät opiskelija ja työssäoppimisjakson järjestäjä ole toisin sopineet. Jos työssäoppiminen on sovittu toteutettavaksi työsuhteessa, 2 ja 3 momenttia ei sovelleta.

Koulutuspalvelun tuottaja, työssäoppimisjakson toteuttaja ja opiskelija tekevät työssäoppimisjaksosta määräaikaisen kirjallisen sopimuksen. Sopimukseen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtäviin sovelletaan, mitä 57 §:ssä säädetään työkokeilusta tehtävästä sopimuksesta ja työvoimaviranomaisen tehtävistä. Sopimuksessa on lisäksi sovittava ohjauksesta vastaavasta opettajasta sekä ohjauksen toteuttamistavasta ja kestosta.

Työssäoppimisjakson toteuttaja vastaa opiskelijan työturvallisuudesta työssäoppimisjakson aikana noudattaen työturvallisuuslakia.

67 §

Työvoimakoulutuksen vakuutusturva

Työvoimaviranomaisen velvollisuuteen huolehtia työvoimakoulutukseen osallistuvan vakuutusturvasta sovelletaan, mitä 60 §:ssä säädetään valmennuksen ja kokeilun vakuutusturvasta.

8 luku

Muutosturvakoulutus

68 §

Muutosturvakoulutus

Muutosturvakoulutuksella tuetaan työstään tuotannollisella tai taloudellisella perusteella irtisanottujen 55 vuotta täyttäneiden henkilöiden nopeaa uudelleen työllistymistä parantamalla heidän ammatillista osaamistaan tai yrittäjävalmiuksiaan.

69 §

Muutosturvakoulutuksen yleiset edellytykset

Työvoimaviranomainen järjestää muutosturvakoulutusta työsuhteestaan irtisanotulle henkilölle:

- 1) jonka työnantaja on irtisanonut tuotannollisella tai taloudellisella irtisanomisperusteella;
- 2) joka viimeistään irtisanomispäivänä on täyttänyt 55 vuotta;
- 3) joka viimeistään irtisanomispäivänä on ollut yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin 1 kohdassa tarkoitetun työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta; ja
- 4) joka on 60 päivän kuluessa irtisanomispäivästä rekisteröitynyt työnhakijaksi työvoimaviranomaiselle.

Jos irtisanotulla henkilöllä on painava syy siihen, ettei hän ole rekisteröitynyt työnhakijaksi 1 momentin 4 kohdassa säädetyssä määräajassa, muutosturvakoulutus voidaan järjestää edellyttäen, että irtisanottu henkilö muutoin täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset.

Irtisanotun henkilön on pidettävä työnhaku voimassa työnhakijaksi rekisteröitymisestä lähtien työsuhteen päättymiseen asti tai, jos muutosturvakoulutus päättyy irtisanomisaikana, muutosturvakoulutuksen päättymiseen asti.

70 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Muutosturvakoulutuksena järjestettävän koulutuksen tulee olla sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, joka edistää irtisanotun henkilön nopeaa uudelleen työllistymistä. Muutosturvakoulutuksesta on sovittava työllistymissuunnitelmassa.

Koulutuksen tai opintokokonaisuuden enimmäiskesto on kuusi kuukautta. Koulutus tai opintokokonaisuus voi olla yhdenjaksoinen tai koostua useammasta eri jaksosta.

Koulutuksen arvo saa vastata enintään irtisanotun henkilön kahden kuukauden palkkaa. Kahden kuukauden palkkaa määritettäessä käytetään samoja laskentaperusteita kuin työttömyysturvalain 9 luvun 2 §:ssä tarkoitetussa muutosturvarahan laskennassa.

71 §

Koulutuksen järjestäminen

Muutosturvakoulutus on järjestettävä siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen kolmen kuukauden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä. Perustellusta syystä koulutus saadaan järjestää myöhemmin, kuitenkin siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen tai opintokokonaisuuden viimeisen jakson 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

Perusteltu syy koulutuksen järjestämiselle 1 momentissa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan jälkeen on, jos:

- 1) työvoimaviranomainen ei ole hankintamenettelystä johtuvista syistä voinut järjestää koulutusta määräajassa;
- 2) irtisanotulle henkilölle soveltuvaa tai irtisanotun henkilön valitsemaa koulutusta ei ole saatavilla määräajassa;
- 3) irtisanottu henkilö on aloittanut tai aloittaa työn;
- 4) irtisanottu henkilö ei terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä vuoksi voisi aloittaa koulutusta määräajassa; tai
- 5) koulutuksen järjestämisen viivästymiseen on syy, joka liittyy irtisanotun henkilön osaamisen kehittämisen tai hoitovastuun yhteensovittamiseen muutosturvakoulutuksen kanssa.

72 §

Koulutusoikeuden lakkaaminen

Muutosturvakoulutusta ei järjestetä tai sen hankinta keskeytetään, jos:

1) irtisanotun henkilön työnhaun voimassaolo päättyy irtisanomisaikana ennen koulutuksen alkamista; tai

2) irtisanomisaikana tapahtuvien muutosten johdosta irtisanotun henkilön työsuhde jatkuu samalla työnantajalla tai työsuhde päättyy työntekijän henkilöön liittyvällä perusteella.

Jos irtisanottu henkilö ei aloita hänelle hankittua muutosturvakoulutusta tai keskeyttää sen, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Oikeus koulutukseen ei kuitenkaan lakkaa, jos irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen. Koulutus on kuitenkin aloitettava tai sitä on jatkettava 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Koulutuksen ajankohdan siirtymisestä ei saa aiheutua työvoimaviranomaiselle lisäkustannuksia.

Irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen, jos:

- 1) hän aloittaa tai on aloittanut työn eikä koulutusta voida järjestää työn ohessa;
- 2) koulutus ei ole hänen terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa;
- 3) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö vastuutaan koulutukseen osallistuvan työturvallisuudesta;
- 4) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö noudattaen koulutuksen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä tai koulutuksesta tehdyn sopimuksen ehtoja; tai
- 5) koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen on syy, joka on rinnastettavissa 1—4 kohdassa tarkoitettuihin syihin.

Jos tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttävää, irtisanotun henkilön haluamaa hänelle soveltuva koulutusta ei ole tarjolla eikä irtisanottu henkilö halua osallistua muuhun työvoimaviranomaisen ehdottamaan koulutukseen, jonka irtisanottu henkilö voi aloittaa 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, työvoimaviranomaisella ei ole velvollisuutta muutosturvakoulutuksen järjestämiseen ja irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa.

Jos irtisanottu henkilö omalla menettelyllään aiheuttaa sen, että koulutus keskeytyy tai keskeytetään, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Omalla menettelyllään koulutuksen keskeytymisen tai keskeyttämisen aiheuttaneelle ei järjestetä uutta koulutusta.

9 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

73 §

Opiskelun tukemisen yleiset edellytykset ja etuudet

Työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen mainitussa laissa säädettyin edellytyksin, jos:

1) työnhakijalla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve ja viranomainen arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa;

2) opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille;

3) opiskelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa 75 §:ssä säädetyllä tavalla; ja

4) muut tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät.

74 §

Opintoja koskevat edellytykset

Mitä tässä luvussa säädetään, sovelletaan opintoihin, joita pidetään työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan päätoimisina ja:

1) joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoululaissa tai yliopistolaissa ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon tai yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen, mainittujen lakien mukainen lisä- ja täydennyskoulutus tai osallistuminen avoimeen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetukseen;

2) jotka ovat muuta Suomessa järjestettyä tai Suomessa toimivan koulutuspalvelujen tuottajan ulkomailla järjestämää ammatillisesti suuntautunutta koulutusta;

3) joista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tai lukiolaissa (714/2018), jos koulutuksen puuttuminen on ammatillisen kehittymisen esteenä; tai

4) joista säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), jos koulutus on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää tai luku- ja kirjoitustaidon koulutusta ja opinnoista esitetään koulutus- tai opintosuunnitelma.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan työnhakijan aiemmin harjoittamiin opintoihin vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan muiden edellytysten täyttyessä myös 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja opintoja vastaaviin opintoihin Ahvenanmaalla.

75 §

Sopiminen opiskelusta työllistymissuunnitelmassa

Tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista.

Tuettavasta opiskelusta voidaan sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeenkin, jos siihen on painava syy, työnhakija on aloittanut opinnot työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana tai opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

76 §

Tukiaika

Opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea tässä luvussa säädetyin edellytyksin enintään 24 kuukauden ajan.

Edellä 1 momentissa sanotusta poiketen opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan, jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen.

Työnhakija voi ilmoittaa työvoimaviranomaiselle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Edellä 1 momentissa säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Oppilaitoksen lomajaksoa ei pidetä päteväenä syynä.

Jos työnhakijan opiskeluoikeus on peruutettu ja se myöhemmin palautetaan, opintojen katsotaan olleen keskeytyneenä aikana, jona työnhakijalla ei ollut opiskeluoikeutta.

77 §

Työnhakijan velvollisuudet

Työnhakijan on osallistuttava säännöllisesti koulutus- tai opintosuunnitelman mukaiseen opetukseen.

Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on, että työnhakija etenee opinnoissaan. Korkeakouluopintojen katsotaan etenevän riittävästi, jos työnhakija saa tuettavaan opintokokonaisuuteen kuuluvia opintosuorituksia keskimäärin viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Muiden opintojen osalta edellytetään, että opinnot etenevät koulutus- tai opintosuunnitelmassa tarkoitettulla tavalla.

78 §

Opintojen seuranta ja tuen lakkaaminen

Työvoimaviranomainen seuraa työnhakijan opintojen etenemistä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla.

Jos työnhakija ei etene opinnoissaan riittävästi tai laiminlyö ilmoittaa työvoimaviranomaiselle opintojen etenemisestä työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa ajankohdasta, josta työnhakijan opintojen ei voida

katsoa edenneen riittävästi tai jona työnhakijan olisi tullut ilmoittaa työvoimaviranomaiselle opintojen etenemisestä.

Jos työnhakija on ollut poissa ilman hyväksyttävää syytä koulutus- tai opintosuunnitelman mukaisesta koulutuksesta siten, ettei hän ilmeisesti kykene hyväksyttävästi suoriutumaan suunnitelman mukaisista opinnoista, tai jos hän on muuten olennaisesti laiminlyönyt opintojaan, oikeus työttömyysetuuteen lakkaa poissaolon tai laiminlyönnin alkamisen ajankohdasta.

Työvoimaviranomainen päättää 2 ja 3 momentissa tarkoitettusta työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta antamalla työvoimapolitiittisen lausunnon. Työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta säädetään työttömyysturvalaissa. Työnhakijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen työvoimapolitiittisen lausunnon antamista.

79 §

Työnhakijan tietojenantovelvollisuus

Työnhakijan on esitettävä työvoimaviranomaiselle koulutuspalvelujen tuottajan todistus opiskelijaksi hyväksymisestä ja opintojen aikaisista lomajaksoista. Lisäksi työnhakijan on esitettävä työvoimaviranomaiselle tarpeellinen selvitys opintojensa etenemisestä.

Työnhakijan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle opintojensa 76 §:n 3 momentissa tarkoitettua keskeytymisestä ja opintojensa päättymisestä.

80 §

Koulutuspalvelujen tuottajan tietojenantovelvollisuus

Koulutuspalvelujen tuottajan on annettava opiskelijalle todistus opiskelijaksi hyväksymisestä, opintojen aikaisista lomajaksoista ja opintojen etenemisestä.

Koulutuspalvelujen tuottajan on viipymättä ilmoitettava työvoimaviranomaiselle opintojen päättymisestä ja 78 §:n 3 momentissa tarkoitetuista seikoista. Tämän velvollisuuden täyttämiseksi työvoimaviranomainen toimittaa koulutuspalvelujen tuottajille niiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset, joiden opintoja tuetaan tässä luvussa säädetyllä tavalla.

10 luku

Työnantajalle myönnettävät tuet

81 §

Palkkatuki

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jonka työvoimaviranomainen voi myöntää työnantajalle palkkakustannuksiin. Palkkatuella tuetun työn tarkoituksena on edistää työttömän työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille parantamalla hänen ammatillista osaamistaan. Palkkatuella edistetään myös alentuneesti työkykyisen sekä 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen mahdollisuuksia saada työtä ja osallistua työelämään.

Työvoimaviranomainen voi palkkatukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle työnhakijan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

82 §

Palkkatuki ammatillisen osaamisen parantamiseen

Työvoimaviranomainen voi myöntää palkkatukea ammatillisen osaamisen parantamiseen, kun työsuhteeseen palkattava työtön työnhakija:

- 1) on 15—24-vuotias;
- 2) on täyttänyt 50 vuotta;
- 3) ei ole suorittanut ylioppilastutkintoa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua tutkintoa tai näihin rinnastettavaa ulkomaista toisen asteen tutkintoa;
- 4) on kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettuun kotoutumissuunnitelmaan oikeutettu; tai
- 5) ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana.

Palkkatuen myöntäminen ammatillisen osaamisen parantamiseen edellyttää, että työvoimaviranomainen arvioi työnhakijan työttömyyden johtuvan ammatillisen osaamisen puutteista ja palkkatuella tuetun työn parantavan hänen ammatillista osaamistaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille. Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.

83 §

Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, hyvinvointialueelle, muulle yhteisölle ja työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle. Luonnolliselle henkilölle palkkatukea voidaan myöntää vain taloudelliseen toimintaan.

Palkkatuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, ei kuitenkaan myönnettäessä palkkatukea:

1) kunnalle tai hyvinvointialueelle toimintaan, jota ei kuntalain 126 §:n tai hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 131 §:n mukaan katsota kilpailuilla markkinoilla tapahtuvaksi toiminnaksi;

2) 88 §:ssä tarkoitettuna 100 prosentin tukena;

3) 89 §:ssä tarkoitetun 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen työllistymisen edistämiseksi; tai

4) oppisopimuskoulutukseen.

Palkkatukea ei myönnetä, jos:

1) työnantaja on palkkatuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut tuotannollisista tai taloudellisista syistä työntekijöitä, eikä työnantaja ole tämän jälkeen palkannut työntekijöitä siten, että työnantajaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä palkkatuen myöntämishetkellä on vähintään yhtä suuri kuin työntekijöiden määrä irtisanomisajankohtana; edellä säädettyä ei sovelleta myönnettäessä palkkatuki 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulle työnantajalle;

2) tuki vääristäisi samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua;

3) työnantaja on olennaisesti laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja, ellei työvoimaviranomainen tuella palkattavaan henkilöön liittyvistä erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena;

4) työnantaja tai tämän rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on palkkatuen myöntämismuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua rikoksesta, ulkomaalaislain 186 §:ssä tarkoitettua rikoksesta tai työnantajalle on palkkatuen myöntämismuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella päätöksellä määrätty työso-
pimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

5) työnantajalle on aiemmin myönnetty palkkatukea tai 95 §:ssä tarkoitettua työllistämistukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta; tai

6) työnantajalle on ennen palkkatuen myöntämistä myönnetty muuta tukea tuella palkkavasta aiheutuviin palkkakustannuksiin niin, että työvoimaviranomaisen arvion mukaan palkkatukea tulisi 93 §:n 3 momentin mukaisesti maksettavaksi vain vähäinen määrä.

84 §

Työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea ei myönnetä, jos työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

Palkkatukea voidaan myöntää, jos työnantaja sitoutuu maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä. Palkkatukea ei voida kuitenkaan myöntää, jos tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella.

Jos tuella palkattu siirtyy liikkeen luovutuksen, yhteisön sulautumisen tai jakautumisen taikka yhteisöjen yhdistymisen johdosta toisen työnantajan palvelukseen kesken palkkatukijakson, palkkatuki työntekijän vastaanottavalle työnantajalle voidaan myöntää 1 momentin estämättä ajaksi, joka luovuttavalle työnantajalle myönnetyn palkkatukijakson kesto on jäljellä. Vastaanottavan työnantajan on toimitettava palkkatukihakemus työvoimaviranomaiselle kuukauden kuluessa tuella palkatun siirtymisestä luovutuksensaajan tai vastaanottavan yhteisön palvelukseen.

Palkkatukea ei myönnetä vuorotteluvapaalain (1305/2002) 9 §:ssä tarkoitetun sijaisen palkkaamiseen.

85 §

Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

Palkkatuella katettavilla palkkakustannuksilla tarkoitetaan työntekijälle työajan tai urakan suorittamisen perusteella maksettavaa ennakonpidätyksen alaista palkkaa.

Palkkakustannuksiin ei kuitenkaan lueta:

1) lomarahaa eikä lomakorvausta tai sitä vastaavaa korvausta; jos vuosiloma-ajan palkka maksetaan työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaan lomarahana, voidaan lomarahasta työnantajan pyynnöstä lukea palkkakustannuksiin osuus, joka vastaa palkkatukijakson aikana pidettyä vuosilomaa;

2) lisä- tai ylityökorvauksia tai työaikapankin rahakorvausta;

3) palkkaa siltä ajalta, jolta työnantajalla on oikeus saada tuella palkatun palkkakustannuksiin sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 4 §:n nojalla päivärahaetuutta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) 47 §:n nojalla kuntoutusrahaa, työtapaturma- ja ammattitautilain 139 §:n nojalla korvausta tai sairausvakuutuslain 8 luvun 1 a §:n nojalla tartuntatautilain (1227/2016) 82 §:n mukaista tartuntatautipäivärahaa;

4) sitä palkan osuutta, joka määräytyy tuella palkatun työn tuloksen perusteella tai perustuu työnantajan tulokseen; eikä

5) kustannusten korvauksia tai työsuhde-etuja.

86 §

Palkkatuen määrä ja kesto

Ellei jäljempänä toisin säädetä, palkkatuen määrä on 50 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista viideltä kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta. Jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 14 kuukauden aikana, palkkatuki myönnetään 10 kuukaudelle työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalle.

87 §

Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

Sen estämättä, mitä 82 §:ssä ja 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa säädetään, työvoimaviranomainen voi myöntää palkkatukea, kun työttömän työnhakijan mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat olennaisesti vähentyneet vamman tai sairauden vuoksi.

Alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen myönnettävän palkkatuen määrä on 70 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

Sen estämättä, mitä 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetään, työvoimaviranomainen voi jatkaa 2 momentissa tarkoitettua tukiaikaa enintään 24 kuukautta kerrallaan. Tukiajan jatkamisen edellytyksenä on, että:

1) tuella palkatun työ- ja toimintakyvystä toimitetaan työvoimaviranomaiselle palkkatukijakson aikana laadittu lääkärintodistus, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta;

2) työnantaja on toteuttanut työterveyshuollon suosittemat kohtuulliset mukautukset;

3) työvoimaviranomaisen arvion mukaan tuella palkatun tuottavuus työtehtävässä on tehdyistä mukautuksista huolimatta alentunut vamman tai sairauden johdosta olennaisesti sekä pysyvästi tai pysyväisluonteisesti;

4) jatkohakemus on jätetty työvoimaviranomaiselle ennen myönnetyn tukijakson päättymistä; ja

5) 83 §:n 3 momentin 1—4 kohdassa ja 84 §:n 2—4 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät jatkosta päätettäessä.

Työvoimaviranomainen voi käyttää asiantuntija-arvioita arvioidessaan 3 momentin 3 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymistä.

88 §

100 prosentin palkkatuki

Poiketen siitä, mitä 86 ja 87 §:ssä säädetään, yhdistykselle, säätiölle tai rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle muuhun kuin elinkeinotoimintaan myönnettävän palkkatuen määrä on 100 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista korotettuna kertoimella 1,23, jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 24 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana. Palkkakustannuksiin luetaan palkkakustannukset, jotka vastaavat enintään 65 prosentin työaikaa alan säännöllisestä enimmäistyöajasta.

Tukea myönnetään 10 kuukauden ajalle työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tuki myönnetään elinkeinotoimintaan, tuki myönnetään de minimis -tukena.

89 §

Palkkatuki 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen palkkaamiseen

Poiketen siitä, mitä 82 §:n 2 momentissa säädetään ammatillisen osaamisen puutteista, ja siitä, mitä 86 §:ssä säädetään palkkatuen kestosta, palkkatukea voidaan myöntää 24 kuukaudeksi työsuhteen alusta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajaksi, kun työnhakija on:

- 1) palkkatuen myöntämishetkellä täyttänyt 60 vuotta; ja
- 2) ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 14 kuukauden aikana.

Sen estämättä, mitä 83 §:n 3 momentin 3 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetään, työvoimaviranomainen voi jatkaa 1 momentissa tarkoitettua tukiaikaa enintään 24 kuukautta kerrallaan edellyttäen, että 83 §:n 3 momentin 1—4 kohdassa ja 84 §:n 2—4 momentissa säädetty työnantajaa ja työsuhdetta koskevat edellytykset edelleen täyttyvät ja jatkohakemus on jätetty työvoimaviranomaiselle ennen edellisen tukijakson päättymistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu palkkatuki myönnetään taloudelliseen toimintaan de minimis -tukena.

90 §

Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

Palkkatuki voidaan myöntää oppisopimuskoulutukseen myös muun kuin 82 §:n 1 momentissa tarkoitettun työttömän työnhakijan palkkakustannuksiin. Jos oppisopimuskoulutukseen on myönnetty palkkatuki ennen oppisopimuskoulutuksen alkamista ja oppisopimuskoulutus toteutetaan usean työnantajan palveluksessa, palkkatuki voidaan myöntää, vaikka tuella palkattu ei ole työtön siirtyessään koulutuksen aikana toisen työnantajan palvelukseen.

Oppisopimuskoulutukseen myönnettävän palkkatuen kesto on palkkatukea myönnettäessä mitoitettava koko sille ajalle, jonka työvoimaviranomainen arvioi tarkoituksenmukaiseksi. Tukiaikaa voidaan kuitenkin 83 §:n 3 momentin 5 kohdassa ja 84 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana. Jatkohakemus on toimitettava työvoimaviranomaiselle ennen myönnetyn tukijakson päättymistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu palkkatuki myönnetään taloudelliseen toimintaan de minimis -tukena.

91 §

Tuella palkatun siirtäminen

Palkkatuen saaja voi siirtää tuella palkatun työsuhteen lain 1 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti toisen työnantajan (*käyttäjäyritys*) tehtäviin, jos työvoimaviranomainen on myöntänyt luvan tuella palkatun siirtoon. Siirron edellytyksenä on, että:

- 1) käyttäjäyritys täyttää 83 §:n 3 momentin 1 ja 3—5 kohdassa tarkoitettua työnantajaa koskevat palkkatuen myöntämisen edellytykset;
- 2) työvoimaviranomainen arvioi työtehtävät käyttäjäyrityksessä sellaisiksi, että ne toteuttavat palkkatuen 81 §:ssä säädettyä tarkoitusta; ja
- 3) käyttäjäyritys maksaa työntekijästä käyvän korvauksen.

Työnantajan on liitettävä hakemukseen käyttäjäyrityksen vakuutus 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen ehtojen täyttymisestä.

Siirron aikana palkkatuen määrä voi olla enintään se määrä, joka käyttäjäyritykselle voitaisiin myöntää sen hakiessa palkkatukea, ei kuitenkaan enempää kuin työnantajayritykselle myönnetty määrä.

92 §

Tilapäinen keskeyttäminen

Jos palkkatuella tuetun työn tekeminen ja palkanmaksu keskeytyvät tukijakson aikana vähintään kuukauden ajaksi, työvoimaviranomainen keskeyttää palkkatuen maksamisen. Työsuhteen jatkuessa keskeytyksen jälkeen työvoimaviranomainen tekee päätöksen tukiajan jatkamisesta keskeytyksen pituisella ajalla, ei kuitenkaan pidemmäksi aikaa kuin tukiaikaa oli keskeytyksen alkaessa jäljellä. Jatkoa myönnetään enintään siihen saakka, kunnes jakson alkamisesta on kulunut 12 kuukautta. Edellytyksenä tukiajan jatkamiselle on, että työnantaja täyttää 83 §:n 3 momentin 1—4 kohdissa säädetty edellytykset.

Edellä 1 momentissa säädettyä 12 kuukauden enimmäisaikaa ei sovelleta, jos palkkatuki on myönnetty 87—90 §:n perusteella.

93 §

Muun tuen vaikutus palkkatukeen

Palkkatuki voi olla yhdessä muiden tuella palkatun palkkakustannuksiin myönnettyjen tukien ja oppisopimuksen perusteella maksettavan koulutuskorvauksen kanssa enintään tuella palkatusta työnantajalle aiheutuvien 85 §:ssä tarkoitettujen palkkakustannusten suuruinen. Edellä 88 §:ssä tarkoitettu 100 prosentin palkkatuki voi kuitenkin olla muiden tuella palkatun palkkakustannuksiin ja työnantajan sivukuluihin myönnettyjen tukien kanssa enintään 1,23 kertaa 85 §:ssä tarkoitettujen palkkakustannusten suuruinen.

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan myönnettävän palkkatuen enimmäismäärään sovelletaan, mitä tukien kasautumisesta mainitussa asetuksessa säädetään.

Jos palkkatuki yhdessä muiden palkkakustannuksiin myönnettyjen tukien kanssa ylittää 1 tai 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, palkkatuen määrää vähennetään enimmäismäärän ylittävältä osin.

94 §

Palkkatuen enimmäismäärä ja maksamisen esteet

Palkkatukea maksetaan enintään:

- 1) 1 260 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 86 §:n perusteella myönnetystä tuesta;
- 2) 2 770 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 87 §:n perusteella myönnetystä tuesta;
- 3) 2 020 euroa kuukaudessa, kun kysymys on 88 §:n perusteella myönnetystä tuesta.

Jos palkkatuen maksatusjakson kesto poikkeaa kalenterikuukaudesta, palkkatukea maksetaan enintään määrä, joka saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu enimmäismäärä luvulla 30 ja kertomalla se maksatusjaksoon sisältyvien kalenteripäivien määrällä. Edellä 1 momentin 1—3 kohdassa säädettyä palkkatuen enimmäismäärää tarkistetaan valtioneuvoston asetuksella kolmivuotiskausittain vastaamaan ansiotasoindeksin muutoksia.

Palkkatukea ei makseta, jos:

- 1) tuen saaja ei noudata palkkatukipäätöksessä asetettuja ehtoja;
- 2) palkkatuen myöntämisen jälkeen käy ilmi, että 83 §:ssä säädettyt työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset, 84 §:ssä säädettyt työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset tai 91 §:ssä säädetty tuella palkatun siirtämiseen liittyvät edellytykset eivät täyty;
- 3) palkkatukea on myönnetty virheellisesti, liikaa tai perusteettomasti.

95 §

55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Työvoimaviranomainen myöntää työllistämistukea 83 §:n 1 momentissa tarkoitettulle työnantajalle, joka palkkaa työsuhteeseen 55 vuotta täyttäneen, vähintään 24 kuukautta tuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana työttömänä olleen työnhakijan. Tuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että työsuhteeseen palkattavan työsopimuksen mukainen työaika on vähintään 25 tuntia viikossa tai, jos alan säännöllinen enimmäistyöaika on alle 37,5 tuntia viikossa, vähintään 65 prosenttia säännöllisestä enimmäistyöajasta. Työnantajan on myös sitouduttava maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja kohtuullista palkkaa kyseisestä työstä.

Työllistämistukea ei myönnetä, jos:

- 1) työnantaja on tuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut tuotannollisista tai taloudellisista syistä työntekijöitä, eikä työnantaja ole tämän jälkeen palkannut työntekijöitä siten, että työnantajaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä tuen myöntämishetkellä on vähintään yhtä suuri kuin työntekijöiden määrä irtisanomisajankohtana;
- 2) työnantaja on laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;
- 3) työnantaja on syyllistynyt 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn;
- 4) työnantajalle on aiemmin myönnetty 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea tai 81 §:ssä tarkoitettua palkkatukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta;
- 5) työnantajalle on myönnetty saman henkilön palkkakustannuksiin muuta tukea;
- 6) tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella;
- 7) työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös; tai
- 8) palkattava henkilö on vuorotteluvapaalain 9 §:ssä tarkoitettu sijainen.

96 §

Työllistämistuen määrä ja kesto

Työllistämistuen määrä on 70 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista palkkakustannuksista kymmeneltä kuukaudelta työsuhteen alkamisesta lukien, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

Tuen määrää laskettaessa palkkakustannuksiin sovelletaan, mitä 85 §:ssä säädetään palkkatuella katettavista palkkakustannuksista.

Työllistämistuen enimmäismäärään sovelletaan, mitä 94 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa säädetään palkkatuen enimmäismäärästä.

97 §

Eräiden palkkatukea koskevien säännösten soveltaminen työllistämistukeen

Työllistämistukeen sovelletaan, mitä 84 §:n 3 momentissa säädetään palkkatuen myöntämisestä liikkeenluovutustilanteessa, 92 §:ssä säädetään palkkatuen tilapäisestä keskeyttämisestä ja 94 §:n 3 momentissa säädetään palkkatuen maksamisen esteistä. Poiketen siitä, mitä 92 §:ssä säädetään, työllistämistukea voidaan kuitenkin jatkaa 12 kuukauden aikarajan estämättä.

98 §

Tuki työolosuhteiden järjestelyyn

Työvoimaviranomainen voi myöntää tukea työolosuhteiden järjestelyyn (*työolosuhteiden järjestelytuki*) 83 §:n 1 momentissa tarkoitettulle työnantajalle, jos työhön palkattavan tai työssä olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia ja hankinnasta tai muutoksesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia on pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävänä. Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää myös korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua. Taloudellista toimintaa harjoittavalle työnantajalle työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään valtioneuvoston yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena.

Työolosuhteiden järjestelytukea korvattavista kustannuksista sekä tuen enimmäismäärästä ja -kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset

99 §

Starttiraha

Työvoimaviranomainen voi myöntää starttirahaa henkilöasiakkaalle, joka aloittaa työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettua päätoimisen yritystoiminnan tai laajentaa sivutoimintaa harjoittamansa yritystoiminnan päätoimiseksi. Starttirahan tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentuloa yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisvaiheessa.

Starttiraha myönnetään de minimis -tukena.

100 §

Starttirahan myöntämisen edellytykset

Starttirahan myöntäminen edellyttää, että työvoimaviranomaisen arvion mukaan:

- 1) starttirahan hakijalla on tai hän hankkii riittävät valmiudet yritystoimintaan; ja
- 2) yritystoiminnalla on jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset.

Työvoimaviranomainen voi starttirahaa myöntäessään asettaa starttirahan saamiselle tarpeellisia ehtoja.

Starttirahaa ei myönnetä, jos:

1) työvoimaviranomaisen arvion mukaan yritystoiminta turvaa starttirahan hakijan kohtuullisen toimeentulon tai starttirahan hakijan toimeentulo on turvattu muulla tavalla päätoimisen yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisvaiheessa;

2) starttirahan arvioidaan vähäistä enemmän vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua;

3) starttirahan hakija on aloittanut päätoimisen yritystoiminnan tai laajentanut sivutoimintaa harjoittamansa yritystoiminnan päätoimiseksi ennen kuin tukihakemus on saapunut työvoimaviranomaiselle; edellä mainittu ei estä starttirahan enimmäiskeston sisältyvän jatkajakson myöntämistä; tai

4) starttirahan hakija tai yritys, jossa starttirahan hakija aloittaa yrittäjänä, on olennaisesti lainlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai starttirahan hakijalla tai yrityksellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä, jollei työvoimaviranomainen erityisestä syystä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

101 §

Starttirahan määrä ja enimmäiskesto

Starttirahan määrä on päivää kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettun peruspäivärahan suuruisen. Starttirahaa maksetaan viideltä päivältä kalenteriviikossa.

Starttiraha myönnetään kuudeksi kuukaudeksi päätoimisen yritystoiminnan aloittamisesta tai sivutoimisena harjoitetun yritystoiminnan päätoimiseksi laajentamisesta lukien. Starttirahalle voidaan myöntää jatkoa siten, että starttirahajaksojen yhteenlaskettu kesto on enintään 12 kuukautta. Jos yritystoiminnan harjoittaminen starttirahakauden aikana keskeytyy perustellusta syystä, keskeytysaikaa ei lueta edellä tarkoitettuun enimmäiskesto.

Jos starttirahan saajalla on starttirahakauden aikana yritystoimintaan liittymättömiä tuloja tai hänen palkkakustannuksiinsa on myönnetty muuta julkista tukea, tulojen määrä vähennetään starttirahan määrästä. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja etuoikeutettuja tuloja.

102 §

Työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Työvoimaviranomainen voi myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu 51 §:ssä tarkoitettuun asiantuntija-arviointiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen matkakustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kustannusten korvaamista on pidettävä tarkoituksenmukaisena työvoiman saatavuuden ja työttömän työllistymisen kannalta.

Työvoimaviranomaisessa asioinnista aiheutuvista matkakustannuksista voidaan myöntää korvausta työttömälle henkilöasiakkaalle, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee kuljetuspalvelua voidakseen asioida työvoimaviranomaisessa. Edellytyksenä matkakustannusten korvaamiselle on, että henkilökohtainen asiointi työvoimaviranomaisessa on välttämätöntä palveluprosessin etenemisen kannalta.

Yöpymiskustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että yöpyminen 1 momentissa tarkoitettulla matkalla on ollut liikenneolosuhteista johtuen välttämätöntä ja yöpymisestä on aiheutunut kustannuksia.

Korvattavista matkoista ja matkakustannusten korvausperusteesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

103 §

Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Työttömyysetuutta saavalla työnhakijalla on oikeus saada palveluun osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden kustannusten korvaamiseksi tukea (*kulukorvaus*) seuraavien palveluiden ajalta:

- 1) työvoimakoulutus;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettu omaehtoinen opiskelu;
- 3) työnhakuvalmennus
- 4) uravalmennus;
- 5) koulutuskokeilu;
- 6) työkokeilu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun kulukorvauksen myöntää ansiopäivärahaa hakevalle työnhakijalle työttömyyskassa ja peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea hakevalle työnhakijalle Kansaneläkelaitos.

Työvoimaviranomainen voi myöntää kulukorvausta henkilöasiakkaalle:

- 1) joka osallistuu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovittuun työllistymistä tukevaan palveluun; tällaisena palveluna ei pidetä osallistumista 4 luvussa tarkoitettuun alkuhaastatteluun, työnhakukeskusteluun tai täydentävään työnhakukeskusteluun eikä 9 luvussa tarkoitettua työnhakijan omaehtoista työttömyysetuudella tuettua opiskelua;
- 2) jolle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia; ja
- 3) jolla ei ole oikeutta kulukorvaukseen 1 momentin perusteella eikä oikeutta vastaavaan korvaukseen palveluun osallistumisesta aiheutuvista kuluista muun lain nojalla.

104 §

Kulukorvauksen määrä

Kulukorvausta maksetaan 9 euroa päivässä. Kulukorvausta maksetaan kuitenkin 18 euroa päivässä, jos:

- 1) henkilö osallistuu 10 §:ssä tarkoitetun työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään palveluun;
- 2) henkilö osallistuu 10 §:ssä tarkoitetulla työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään palveluun ja hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta todistettavia majoituskustannuksia.

Ulkomailla järjestettävään työvoimakoulutukseen osallistuvalla opiskelijalla on oikeus saada koulutusaikaisten yöpymis- ja muiden kustannusten korvauksena 50 prosenttia päivärahasta, joka suoritetaan valtion virkamiehille asianomaisessa maassa tehdyn virkamatkan matkakustannusten korvauksena.

Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle maksetaan kulukorvausta 16,82 euroa päivässä. Majoitus Pohjoiskalotin koulutussäätiön järjestämään työvoimakoulutukseen osallistuvalla työnhakijalle on ilmainen.

Kulukorvauksen 1 momentissa tarkoitetusta määräytymisestä ja työvoimaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvauksen määräytymiseen vaikuttavia tietoja työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

105 §

Kulukorvauksen korvauspäivät

Kulukorvausta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Ulkomailla työvoimakoulutukseen osallistuvalla maksetaan kulukorvausta enintään seitsemältä päivältä kalenteriviikossa.

Työnhakuvalmennuksen, uravalmennuksen, koulutuskokeilun ja työkokeilun ajalta sekä myönnettäessä kulukorvaus 103 §:n 3 momentin perusteella kulukorvausta maksetaan ainoastaan päiviltä, joina palvelua järjestetään ja työnhakija osallistuu palveluun.

Kulukorvaukseen oikeuttavista korvauspäivistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

106 §

Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttaminen

Kulukorvausta ei makseta työvoimakoulutuksen eikä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetun omaehtoisen opiskelun lomajaksoilta. Korvaus maksetaan kuitenkin siltä ajalta, jona työttömyysetuutta saava työnhakija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun.

Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan siitä päivästä, jona työnhakija on keskeyttänyt palvelun. Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan myös, jos palvelu on päätetty keskeyttää.

107 §

Työttömyysturvalain ja työttömyyskassalain soveltaminen kulukorvaukseen

Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen myöntämään kulukorvaukseen sovelletaan työttömyyskassalakia (603/1984) ja työttömyysturvalain 11 luvun 2, 3, 5, 6, 10, 13—15 ja 15 a §:ää, 12 lukua ja 13 luvun 1, 3—8 ja 10 §:ää.

Jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa maksaa työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla työttömyysetuutta ilman päätöstä ja työttömyysetuuden saajalla on oikeus saada kulukorvausta, Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi vastaavasti maksaa myös sen ilman päätöstä. Kulukorvaus maksetaan tällöin täysimääräisenä.

12 luku

Työllistämiselvoite

108 §

Työllistymistä edistävän palvelun tai työntekomahdollisuuden järjestäminen

Työttömälle työnhakijalle turvataan mahdollisuus työllistymistä edistävään kuntoutukseen tai työvoimakoulutukseen, jos hänen oikeutensa palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan johdosta hänen täytettyään 57 vuotta, mutta ennen kuin hän täyttää 60 vuotta.

Työvoimaviranomaisen tulee järjestää 60 vuotta täyttäneelle työttömälle työnhakijalle mahdollisuus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun tai palkkatuettuun työhön muun kuin kunnan palveluksessa ennen kuin hänen oikeutensa palkansaajan työttömyyspäivärahaan päättyy enimmäisajan takia. Työllistymistä edistävä palvelu tai palkkatuettu työ on järjestettävä kestoaltaan vähintään sellaisena, että työnhakija täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu työtön työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille eikä hänelle voida järjestää soveltuvaa työttömyysturvalaissa tarkoitettua työllistymistä edistävää palvelua, kuntoutusta tai palkkatuettua työtä muun kuin kunnan palveluksessa 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, hänen kotikuntansa on järjestettävä hänelle työntekomahdollisuus (*työllistämiselvoite*). Työvoimaviranomaisen on tarvittaessa ilmoitettava työnhakijan kotikunnalle työllistämiselvoitteesta. Kotikunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus siten, että työllistettävä voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä.

Työllistämiselvoitteen toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ilmoituksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

109 §

Työllistämiselvoitteen perusteella järjestettävä työ

Työllistämiselvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle järjestetään hänen työkykyään vastaavaa työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon täyttävää osaikatyötä.

Työllistämismisvelvoitteen perusteella järjestettävän työn tulee olla kestoaltaan sellainen, että työnhakija täyttää työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon työn päättyessä. Työssäoloehdon tarkastelujakson kuluessa tehty työssäoloehtoon luettava työ ja osallistuminen työssäoloehtoon luettavaan työllistymistä edistävään palveluun vähentävät työllistämismisvelvoitteen perusteella järjestettävän työn kesto.

110 §

Työllistämismisvelvoitteen rajoitukset ja lakkaaminen

Jos henkilö on jättämällä hakematta työttömyyspäivärahaa tai muutoin saanut aikaan sen, ettei työttömyyspäivärahan enimmäisaika ole täyttynyt ennen 108 §:n 1 momentissa tarkoitettua 57 vuoden ikää, 108 §:ää ei sovelleta.

Työllistämismisvelvoite lakkaa, jos:

- 1) työntekomahdollisuuden oikeutettu ilman työttömyysturvalain 2 a luvussa tarkoitettua pätevää syytä kieltäytyy hänelle osoitetusta työkykyyn nähden sopivasta työllistämismisvelvoitteen nojalla järjestetystä työstä;
- 2) työ, johon työnhakija on osoitettu, keskeytyy työnhakijasta johtuvasta syystä; tai
- 3) työnhakijalle ei voida työnhaun voimassaolon lakattua järjestää työtä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun työllistämismisvelvoite on tullut voimaan.

111 §

Tuki työllistämismisvelvoitteen perusteella järjestetyn työn palkkakustannuksiin

Kunnalla on oikeus saada tukea työllistämismisvelvoitteen perusteella työllistämänsä henkilön palkkakustannuksiin 50 prosenttia 85 §:ssä tarkoitetuista palkkatuella katettavista palkkakustannuksista, jos 84 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät.

13 luku

Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

112 §

Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää:

- 1) tässä laissa tarkoitettujen palvelujen ja tehtävien järjestämiseen ja tuottamiseen;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa, työttömyysturvalaissa, vuorotteluvapaalaissa, kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetussa laissa työvoimaviranomaiselle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle säädettyjen tehtävien hoitamiseen;
- 3) kohdassa 1 ja 2 tarkoitettuja tehtäviä koskevaan valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakoointiin ja ohjaukseen.

Asiakastietojen käyttötarkoituksista ja käsiteltävistä tiedoista työllistymistä edistävissä monialaisen tuen yhteistoimintamallissa säädetään työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetussa laissa.

Henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta

annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus), jäljempänä *yleinen tietosuojasetus*, ja tietosuojalaissa (1050/2018).

113 §

Asiakastietojen käyttö rekrytointitukikoikeilussa

Sen lisäksi, mitä 112 §:n 1 momentissa säädetään, asiakkaiden ja työvoimapalvelujen tuottajien tietoja voidaan käyttää rekrytointitukikoikeilusta annetun lain (20/2022) toimeenpanossa.

114 §

Käsiteltävät tiedot

Henkilöasiakkaasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) henkilötunnus;
- 2) nimi ja yhteystiedot;
- 3) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin sekä asiointin mahdollisesti edellyttämiin erityisjärjestelyihin liittyvät tiedot;
- 4) koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot sekä muut työnvälityksessä käytettävät tiedot;
- 5) palvelutarvetta, suunnitelmia ja suunnitelmien toteuttamista koskevat tiedot;
- 6) tiedot työ- ja koulutustarjouksista ja esittelyistä työnantajalle;
- 7) tiedot julkisista työvoimapalveluista, työttömyysturvalaissa tarkoitetuista työllistymistä edistävistä palveluista, muista työnhakua ja työllistymistä tukevista palveluista sekä asiantuntija-arvioinneista;
- 8) sellaiset terveydentilaa ja työ- ja toimintakykyä koskevat tiedot ja arviot, joilla on vaikutusta henkilön työllistymiseen ja jotka ovat välttämättömiä palvelujen tarjoamiseksi hänelle;
- 9) työttömyysturvaan ja vuorotteluvapaaseen liittyvät selvitykset ja työvoimapoliittiset lausunnot;
- 10) tiedot julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvista etuuksista.

Työvoimapalveluja hakevasta tai saavasta työnantajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) yksilöintitiedot;
- 2) työvoimapalvelujen asiakkuuteen ja työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;
- 3) toimintaa ja palvelutarvetta koskevat tiedot;
- 4) työpaikkoja ja niiden täyttymistä koskevat tiedot sisältäen kansainvälisellä rekrytoinnilla täytetyt työpaikat;
- 5) palkkatukea, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea ja 111 §:ssä tarkoitettua tukea koskevat päätökset ja niihin liittyvät seuranta- ja maksatustiedot;
- 6) työkokeilua koskevat sopimukset;
- 7) muut kuin 1—6 kohdassa tarkoitetut, julkisen työvoimapalvelun suunnittelun, järjestämisen, toimeenpanon ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot.

Työvoimapalvelujen tuottajasta voidaan käsitellä seuraavia tietoja:

- 1) palveluntuottajan yksilöintitiedot;
- 2) työvoimaviranomaisen kanssa asiointiin liittyvät tiedot;
- 3) palveluntuottajan kanssa tehdyt hankintasopimukset sekä niihin liittyvät maksatustiedot;
- 4) hankittua palvelua koskevat tiedot;
- 5) palvelun haku-, valinta- ja seurantatiedot;
- 6) muut kuin 1—5 kohdassa tarkoitetut, työvoimapalvelun suunnittelun, järjestämisen, toimeenpanon ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot;

7) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työvoimakoulutusta ja sen järjestäjää koskevat tiedot sekä koulutukseen liittyvät haku-, valinta- ja seurantatiedot.

Jos käsiteltävä henkilötieto on saatu muualta kuin rekisteröidyltä itseltään, henkilön tietoihin tulee merkitä, mistä tieto on saatu ja kuka tiedon on merkinnyt.

Rekisteröidyllä ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen 18 artiklassa säädettyä oikeutta 1 momentissa tarkoitettujen tietojen käsittelyn rajoittamiseen.

115 §

Työvoimaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta työvoimapalvelujen toimeenpanossa välttämättömät tiedot toiselta työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, valtion viranomaiselta, hyvinvointialueelta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta, työvoimapalvelujen palveluntuottajalta, muulta työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalta sekä 54 §:ssä tarkoitettun työkokeilun toteuttajalta.

Työvoimaviranomaisella on lisäksi oikeus saada tämän lain 10 luvussa tarkoitettujen palkkatuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen myöntämisen edellytysten selvittämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot tämän lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista ratkaisuksista.

116 §

Muiden viranomaisten ja palveluntuottajien tiedonsaantioikeus

Kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta, muulta kunnan viranomaiselta, Business Finland -nimiseltä osakeyhtiöltä, Kansaneläkelaitokselta ja työttömyyskassalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä kehittämis- ja hallintokeskukselle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta kehittämis- ja hallintokeskukselta, muulta valtion viranomaiselta, työvoimaviranomaiselta ja muulta kunnan viranomaiselta tiedot, jotka ovat välttämättömiä työ- ja elinkeinoministeriölle tässä tai muussa laissa säädettyjen työvoimapalvelujen toimeenpanoon, seurantaan, arviointiin ja ohjaukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta 25 §:ssä tarkoitettun valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta.

Työvoimapalvelujen tuottajalla ja työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työvoimaviranomaisen järjestämän työllistymistä tukevan palvelun tuottajalla on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen.

117 §

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva tiedonsaantioikeus

Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevan 63 §:n 1 momentissa tarkoitettua valintaryhmän jäsenenä on koulutuksen suunnittelua ja opiskelijavalintaa varten oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tieto koulutukseen hakeneen henkilön hakemuksesta liitteineen.

118 §

Tietojen luovuttaminen työnantajalle työpaikan täyttämistä varten ja työnantajan tiedonsaantioikeus

Työvoimaviranomainen voi luovuttaa työnantajalle työpaikan täyttämistä varten tarpeellisia tietoja työnhakijasta vain työnhakijan kirjallisella suostumuksella. Henkilöasiakkaan tietoihin on merkittävä tieto suostumuksesta tai siitä kieltäytymisestä.

Työpaikan täyttämistä varten tarpeellisia tietoja ovat:

- 1) työnhakijan nimi ja yhteystiedot, äidinkieli, muu kielitaito ja kansalaisuus;
- 2) työnhakijan koulutus ja suorittamat ammatilliset tutkinnot sekä tarpeellisin osin niiden sisältö ja arvosanat;
- 3) työhistoria työtodistuksesta ilmenevine tietoineen;
- 4) asevelvollisuuden suorittaminen;
- 5) erityisosaaminen, työ- ja koulutustoiveet samoin kuin työnhakijan itsensä laatima työnhakuesittely työnantajia varten;
- 6) työsopimuslain 1 luvun 3 a §:ssä ja merityösopimuslain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitettua määrääikäisen työsopimuksen solmimisedellytysten selvittämiseksi tieto siitä, että henkilö on ollut yhdenjaksoisesti työtön työnhakija edellisen 12 kuukauden ajan.

Työnantajalle voidaan luovuttaa työnhakijan terveydentilaa koskevia tietoja vain, jos työnhakija antaa siihen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen ja jos tiedot ovat välttämättömiä avoimen työpaikan tai kyseisen ammattialan erityisten terveydentilavaatimusten täyttämiseksi taikka sellaisen työnhakijan työllistymisen edistämiseksi, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä.

Työvoimaviranomaisen on luovutettava 108 §:ssä tarkoitettua työllistämisvelvoitteen täyttämiseksi kunnalle, jota työllistämisvelvoite koskee, velvoitteen peruste ja työllistettävän koulutusta ja työkokemusta koskevat tiedot sekä muut 2 ja 3 momentissa tarkoitettua työllistämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Työnantajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta työvoimaviranomaiselta työ- ja virkasuhdetta koskevissa laeissa säädetyn irtisanotun työntekijän, virkamiehen ja viranhaltijan takaisin ottamista koskevan velvollisuuden täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö työnhakijana työvoimaviranomaisessa.

119 §

Tietojen luovuttamista koskevat erityissäännökset

Sen lisäksi, mitä 115 §:ssä säädetään, kehittämis- ja hallintokeskus on velvollinen luovuttamaan oma-aloitteisesti salassapitosäännösten estämättä työ- ja elinkeinoministeriölle 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarantoon tallennetut tiedot työnvälitystilaston laatimista varten. Tiedot on luovutettava maksutta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:ssä tarkoitettua luvan antamisesta 114 §:ssä tarkoitettujen salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten päättää kehittämis- ja hallintokeskus 120 §:ssä tarkoitettua tietovarannon osalta.

120 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon, palvelualueen ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta. Työvoimapalvelujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien työvoimaviranomaisten kanssa.

Työvoimaviranomaisella on velvollisuus käyttää työvoimapalvelujen toimeenpanossa valtakunnallista tietovarantoa, palvelualueita ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta. Asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen sisältyy asiakkuudenhallintajärjestelmä, yleinen avustusjärjestelmä sekä sähköiset asiointipalvelut. Valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista säädetään 121 §:ssä ja palvelualueesta säädetään tarkemmin 14 luvussa.

Työvoimaviranomainen voi hankkia 2 momentissa tarkoitettua asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia. Lisäosan tulee tarvittaessa olla yhteensopiva 2 momentissa tarkoitettun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kanssa. Kehittämis- ja hallintokeskus määrittelee tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, jotka lisäosan on täytettävä, jotta se voidaan liittää 2 momentissa tarkoitettuun asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen. Lisäosassa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

121 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavat tiedot

Työvoimaviranomaisella ja kehittämis- ja hallintokeskuksella on velvollisuus tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot, jotka ovat tarpeen:

- 1) työvoimapalvelujen järjestämiseksi ja tuottamiseksi;
- 2) kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden järjestämiseksi, tuottamiseksi ja seuraamiseksi;
- 3) asiakaspalvelun järjestämiseksi yli kunta- tai työllisyysalueiden sekä työvoimapalveluja koskevan neuvonnan tarjoamiseksi;
- 4) työvoimapalvelujen yleisen ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen toteuttamiseksi;
- 5) työllisyydenhoidon järjestämisen seurannan ja arvioinnin suorittamiseksi; sekä
- 6) tilastointia ja tiedolla johtamista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ovat ainakin 114 §:ssä tarkoitettut tiedot. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista muista tiedoista kuin henkilötiedoista.

Työvoimapalvelujen tuottajat voivat tallentaa valtakunnalliseen tietovarantoon tiedot hankittuun palveluun etenemisestä ja tuloksista.

122 §

Työvoimapalvelujen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettujen tietojen poistaminen ja arkistointi

Kehittämis- ja hallintokeskuksen on poistettava valtakunnallisesta tietovarannosta kaikki asiakasta tai palveluntuottajaa koskevat tiedot, kun asiakkuuden tai sopimussuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse poistaa, jos se on tarpeen säännöksiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi tai vireillä olevan asian johdosta.

Tietojen arkistoinnista säädetään arkistolaisissa (831/1994).

123 §

Työvoimapalvelujen valtakunnallisen tietovarannon rekisterinpitäjät

Kehittämisen- ja hallintokeskus ja työvoimaviranomaiset ovat 120 §:ssä tarkoitetun valtakunnallisen tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä.

Kehittämisen- ja hallintokeskus vastaa valtakunnallisen tietovarannon yleisen tietosuojasetuksen:

- 1) 12 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista;
- 2) 25 artiklassa tarkoitetusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta;
- 3) 32 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn turvallisuudesta;
- 4) 35 artiklassa tarkoitetusta tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista;
- 5) 36 artiklassa tarkoitetusta ennakkokuulemisesta ja muista sellaisista yleisessä tietosuojasetuksessa säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista, jotka koskevat käytettävän tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Työvoimaviranomaiset vastaavat muista kuin 2 momentin mukaisista yleisessä tietosuojasetuksessa tarkoitetuista rekisterinpitäjän velvollisuuksista. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä asiakkaidensa osalta.

Kehittämisen- ja hallintokeskus tai työvoimaviranomainen omien asiakkaidensa osalta vastaa tietojen luovuttamisesta valtakunnallisesta tietovarannosta niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvoimapalvelujen asiakkaista.

124 §

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttöoikeudet

Sen lisäksi, mitä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 16 ja 17 §:ssä säädetään, käyttöoikeuksien hallinnassa ja lokitietojen keräämisessä noudatetaan, mitä jäljempänä tässä luvussa säädetään.

Valtakunnallisen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden käyttö edellyttää henkilökohtaista käyttöoikeutta. Käyttöoikeus on rajattava sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan ja kestoltaan siihen, mikä on henkilön tehtävien hoitamisen kannalta välttämätöntä.

Henkilö, jolle on myönnetty käyttöoikeus, saa käsitellä vain sellaisia 114 §:ssä tarkoitettuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä hänen tehtäviensä hoitamiseksi, ja vain siten kuin hänen tehtäviensä hoitamiseksi on välttämätöntä.

Kehittämisen- ja hallintokeskuksen on viipymättä ilmoitettava asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden lokitiedoissa havaituista poikkeamista sille työvoimaviranomaiselle, jonka henkilöstön käyttöoikeuksiin poikkeamat liittyvät. Työvoimaviranomaisen on viipymättä selvitettävä, mistä havaitut poikkeamat johtuvat ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos poikkeamat ovat seurausta virheellisestä tai lainvastaisesta menettelystä.

125 §

Käyttöoikeuden myöntäminen valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen

Käyttöoikeus valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen voidaan myöntää työvoimaviranomaisen, kehittämisen- ja hallintokeskuksen, työ- ja elinkeinoministeriön tai aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle, joka hoitaa:

- 1) tässä laissa säädettyjä tehtäviä;
- 2) kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa säädettyjä työvoimapalveluun liittyviä tehtäviä;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen liittyviä tehtäviä;
- 4) työttömyysturvalaissa säädettyjä tehtäviä;
- 5) vuorotteluvapaalaissa säädettyjä tehtäviä;

6) 1—3 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin, tukiin tai asiakasprosesseihin taikka työttömyys-turva- tai vuorotteluvapaajärjestelmään liittyviä valvonta-, kehittämis-, seuranta-, tilastointi-, ennakointi- tai ohjaustehtäviä;

7) rekisterinpitäjän tehtäviä taikka käyttöoikeuksien hallintaan ja lokitietojen keräämiseen liittyviä tehtäviä.

Käyttöoikeus voidaan myöntää lisäksi sellaiselle henkilölle, joka on:

1) työ- ja elinkeinoministeriön tai kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa arviointi-, tarkastus- tai selvitystehtävää;

2) kehittämis- ja hallintokeskuksen toimeksiannosta 120 §:ssä tarkoitettujen tietojärjestelmä-palvelujen kehittämis- tai ylläpitotehtäviä tekevän tahon palveluksessa ja hoitaa tällaista kehittämis- tai ylläpitotehtävää;

3) työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa ja hoitaa työvoimapalveluihin liittyviä tehtäviä.

Työvoimaviranomainen myöntää käyttöoikeuden valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmä-kokonaisuuteen palveluksessaan olevalle henkilölle sekä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettun työvoimapalvelujen tuottajan palveluksessa olevalle henkilölle hankkimansa palvelun osalta. Kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden palveluksessaan olevalle henkilölle sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja aluehallintoviraston palveluksessa olevalle henkilölle. Lisäksi kehittämis- ja hallintokeskus myöntää käyttöoikeuden 2 momentissa tarkoitettun työvoimapalvelujen ulkopuolisten tahon palveluksessa olevalle henkilölle, kun kyse on kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön tekemästä toimeksiannosta tai hankkimasta palvelusta.

Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuksien teknisestä avaamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

126 §

Valtakunnalliseen asiakastietojärjestelmäkokonaisuuteen myönnetyn käyttöoikeuden muuttaminen ja poistaminen

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on poistettava käyttöoikeus, jos:

1) käyttöoikeuden myöntämiselle 125 §:ssä säädetyt edellytykset eivät enää täyty;

2) käyttöoikeuden poistaminen on välttämätöntä muusta kuin 1 kohdassa tarkoitettua henkilötietojen suojaan tai asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden tietoturvaan liittyvästä painavasta syystä.

Käyttöoikeuden myöntänyt viranomainen voi poistaa käyttöoikeuden, jos 114 §:ssä tarkoitettuja tietoja on käsitelty 124 §:n 3 momentin, yleisen tietosuojasetuksen tai tietosuojalain vastaisesti.

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on muutettava käyttöoikeutta, jos myönnetty käyttöoikeus ei enää vastaa sisällöltään, laajuudeltaan, valtuuksiltaan tai kestoltaan sitä tarkoitusta, johon se on myönnetty.

Käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava kehittämis- ja hallintokeskukselle käyttöoikeuden poistamisesta tai muuttamisesta. Edellä 125 §:n 1 momentissa tarkoitettun valtion viranomaisen ja 125 §:n 2 momentissa tarkoitettun työvoimapalvelujen ulkopuolisen tahon on viipymättä ilmoitettava sen palveluksessa olevalle henkilölle käyttöoikeuden myöntäneelle viranomaiselle käyttöoikeuden poistamisen tai muuttamisen perusteista. Kehittämis- ja hallintokeskus vastaa käyttöoikeuden teknisestä poistamisesta tai muuttamisesta käyttöoikeuden myöntäneen viranomaisen ilmoituksen perusteella.

14 luku

Palvelualusta

127 §

Tarkoitus

Edellä 120 §:ssä tarkoitettulla valtakunnallisella palvelualustalla tarjotaan tässä laissa tarkoitettuja työvoimapalveluja. Palvelualustalta voi kirjautua asiakkaiden ja työvoimaviranomaisten sähköisiin asiointipalveluihin. Palvelualustalla voidaan tarjota muita työmarkkinoiden toimintaa edistäviä viranomaisten palveluja ja muita työelämä- ja koulutuspalveluja.

Palvelualusta on avoin palvelu, jossa henkilö voi laatia ja julkaista itsestään työnhakuprofiilin.

128 §

Työnhakuprofiilin laatiminen ja profiilin tiedot

Henkilö voi laatia työnhakuprofiilin rekisteröitymättä työnhakijaksi. Työnhakuprofiilin laatiminen edellyttää palvelualustalle kirjautumista. Kirjautuminen edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelun käyttäjän tunnistamisesta säädetään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019) 6 §:ssä.

Työnhakuprofiilin laatija päättää, mitä tietoja profiiliin sisällyttää. Työnhakuprofiili voi sisältää tietoja henkilön koulutuksesta, työkokemuksesta, muusta osaamisesta ja työtoiveista. Lisäksi se voi sisältää vapaamuotoisen esittelyn profiilin laatijasta ja linkkejä palvelualustan ulkopuolisiin palveluihin. Profiiliin ei saa sisällyttää tietoja, jotka on laissa säädetty salassa pidettäviksi. Alustan ylläpitäjän on tiedotettava profiilin laatijaa ennen vapaamuotoisen esittelyn ja linkkien lisäämistä niiden sisältämien tietojen rajoituksista sekä vaikutuksesta hänen henkilö-tietojensa suojaan.

Henkilö voi milloin tahansa muokata tai poistaa työnhakuprofiilinsa tietoja taikka poistaa laatimansa työnhakuprofiilin.

129 §

Työnhakuprofiilin julkaiseminen ja profiilien hakeminen

Työnhakuprofiilin julkaiseminen on vapaaehtoista. Profiilin laatija voi määritellä, miltä osin ja kuinka pitkään työnhakuprofiili on julkaistuna. Profiilin julkaistuna olemiselle on määriteltävä päättymispäivä. Profiilin laatija voi perua julkaisemisen milloin tahansa.

Julkaistuja työnhakuprofiileja voivat hakea ja tarkastella vain palvelualustalle kirjautuneet työnantajat. Kirjautuminen palvelualustalle edellyttää käyttäjän tunnistamista ja alustan käyttöehtojen hyväksymistä. Palvelua käyttävän työnantajan tunnistamiseen sovelletaan, mitä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:n 2 momentissa säädetään.

Työnhakuprofiileja voi hakea vain yksittäishakuina siten, että hakuperusteena on käytettävä vähintään ammattinimikettä, osaamista tai työskentelyaluetta.

130 §

Työnhakuprofiilien tietovaranto

Työnhakuprofiilien tietoja käytetään työllistymisen ja työmarkkinoiden toimivuuden edistämiseen ja tilastointiin.

Työnhakuprofiilien 128 §:ssä tarkoitettut tiedot talletetaan 120 §:ssä tarkoitettuun tietovarannosta erilliseen työnhakuprofiilien tietovarantoon. Tiedot poistetaan työnhakuprofiilien tietovarannosta, kun henkilö poistaa laatimansa työnhakuprofiilin palvelualustalta, kuitenkin viimeistään, kun henkilön edellisestä palvelualustalle kirjautumisesta on kulunut vuosi.

Jos työnhakuprofiilin laatinut henkilö rekisteröidään työnhakijaksi, työnhakuprofiilin tiedot voidaan työnhakijan suostumuksella kopioida 120 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen tietovarantoon siltä osin kuin ne ovat 114 §:ssä tarkoitettuja tietoja. Kopioitujen tietojen poistamiseen ja arkistointiin sovelletaan, mitä 122 §:ssä säädetään.

Kehittämisen- ja hallintokeskus on työnhakuprofiilien tietovarannon rekisterinpitäjä.

131 §

Palvelualustan käytön valvonta

Kehittämisen- ja hallintokeskus laatii palvelualustan käyttöehdot ja valvoo alustan käyttöä sekä alustalla julkaistun sisällön lain ja käyttöehtojen mukaisuutta. Käyttöehtoihin voi sisältyä palvelun käyttäjän ja ylläpitäjän vastuita, palvelualustan käyttöä koskevia teknisiä vaatimuksia, tietoturvallisuuden toteuttamista tarkentavia ja käyttöehtojen voimassaoloa koskevia ehtoja. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käyttöehtojen sisällöstä.

Kehittämisen- ja hallintokeskus voi kehottaa palvelualustan käyttäjää määräajassa poistamaan julkaisemastaan sisällöstä lain tai käyttöehtojen vastaisen sisällön. Jos käyttäjä ei noudata kehoitusta määräajassa, kehittäminen- ja hallintokeskus voi poistaa kyseisen sisällön. Jos käyttäjän alustalla julkaistava sisältö on toistuvasti lain tai käyttöehtojen vastaista, kehittäminen- ja hallintokeskus voi estää alustan käytön häneltä määräajaksi.

Sen lisäksi, mitä 49 §:ssä säädetään, myös kehittäminen- ja hallintokeskus voi poistaa avointa työpaikkaa koskevan ilmoituksen palvelualustalta.

15 luku

Tukien ja korvausten maksaminen ja takaisinperintä

132 §

Tukien ja korvausten hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

Ellei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomainen myöntää ja maksaa tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset.

Tuen tai korvauksen saajan tulee antaa työvoimaviranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot tuen tai korvauksen maksamiseksi. Saajan on viipymättä ilmoitettava olennaisista muutoksista tuen tai korvauksen maksamisen edellytyksenä oleviin seikkoihin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukien ja korvausten hakemista, myöntämisestä ja maksamista koskevasta menettelystä.

133 §

Tukien ja korvausten palauttaminen

Tuen tai korvauksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa tuki tai korvaus tai sen osa. Saajan tulee palauttaa tuki tai korvaus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää sen myöntämistä koskevassa päätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

134 §

Tukien ja korvausten takaisinperintä

Työvoimaviranomaisen on määrättävä tämän lain mukaisesti myöntämänsä tuen tai korvauksen maksamisen keskeyttämisestä tai lopettamisesta sekä jo maksetun tuen tai korvauksen perimisestä takaisin osittain tai kokonaan, jos tuen tai korvauksen saaja on:

1) jättänyt palauttamatta sellaisen tuen tai korvauksen tai sen osan, joka 133 §:n mukaan on palautettava;

2) käyttänyt tuen tai korvauksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

3) antanut työvoimaviranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan tuen tai korvauksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka sallanut sellaisen seikan;

4) jättänyt ilmoittamatta tuen tai korvauksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot;

5) kieltäytynyt esittämästä maksatuksessa tai 139 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai muuten avustamasta niissä; tai

6) muutoin olennaisesti rikkonut tuen tai korvauksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai tuen tai korvauksen myöntämistä koskevan päätöksen ehtoja.

Työvoimaviranomaisen on määrättävä tuen tai korvauksen maksaminen keskeytettäväksi tai lopetettavaksi sekä jo maksettu tuki tai korvaus osittain tai kokonaan takaisin perittäväksi myös, jos käy ilmi, että tuen tai korvauksen myöntämiselle tai maksamiselle sen myöntämistä koskevassa päätöksessä asetetut edellytykset eivät täyty.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös voidaan panna täytäntöön verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädettyssä järjestyksessä.

135 §

Korko ja viivästyskorko

Palautettavalle tai takaisin perittävälle määrälle on maksettava tuen tai korvauksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä.

Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään eräpäivänä, on sille maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyä ei sovelleta henkilöasiakkaalle myönnettyyn tukeen tai korvaukseen.

136 §

Kohtuullistaminen

Työvoimaviranomainen voi 133 ja 134 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää, että osa palautettavasta tai takaisin perittävästä määrästä, sille laskettavasta korosta tai viivästyskorosta jätetään perimättä, jos täysimääräinen palauttaminen tai takaisinperintä on kohtuuton tuen tai korvauksen saajan taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin taikka palauttamisen tai takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn tai olosuhteiden muutokseen nähden.

E erityisen painavasta syystä työvoimaviranomainen voi päättää, että palautettava tai takaisin perittävä määrä, sille laskettava korko tai viivästyskorko jätetään kokonaan perimättä.

137 §

Kuittaus

Palautettava tai takaisin perittävä määrä korkoineen voidaan periä kuittaamalla siten, että se vähennetään samalle tuen tai korvauksen saajalle maksettavasta työvoimaviranomaisen myöntämästä tuesta tai korvauksesta.

Jos henkilöasiakkaalle maksettua tukea tai korvausta on päätetty periä takaisin, on kuitattaessa takaisin perittäväksi päätettyä määrää työvoimaviranomaisen myöhemmin maksamasta tuesta tai korvauksesta sovellettava, mitä ulosottokeuhon (705/2007) 4 luvun 48 §:ssä säädetään palkan ulosmittauksen suojaosuudesta. Henkilöasiakkaan suostumuksella kuittaus voidaan kuitenkin tehdä suurempana.

138 §

Maksatuksen ja palauttamisvelvollisuuden raukeaminen ja takaisinperinnän määräaika

Oikeus saada maksatus myönnetystä tuesta tai korvauksesta raukeaa, jos tuen tai korvauksen saaja ei ole esittänyt maksamista varten tarvittavaa hyväksyttävää selvitystä asetuksessa säädettyssä määräajassa.

Edellä 133 §:ssä säädetty velvollisuus palauttaa tuki tai korvaus tai sen osa raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut tuen tai korvauksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Työvoimaviranomaisen on tehtävä edellä 134 §:ssä tarkoitettu maksamisen keskeyttäminen, lopettaminen tai takaisinperintää koskeva päätös viipymättä ja erityisestä syystä viimeistään kahden kalenterivuoden kuluessa sen jälkeen, kun työvoimaviranomaisen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka takaisinperintään tulee ryhtyä. Tuen tai korvauksen tai sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut tuen tai korvauksen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

139 §

Tarkastusoikeus

Työvoimaviranomaisen tämän lain mukaisesti myöntämään tukeen ja korvaukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslain (688/2001) 16—18 §:ssä säädetään tarkastusoikeudesta, tarkastuksen suorittamisesta ja virka-avusta.

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta henkilöasiakkaalle myönnettyyn tukeen tai korvaukseen.

16 luku

Erinäiset säännökset

140 §

Työvoimaviranomaisen tehtävät muutosturvan toteuttamiseksi

Muutosturvan toteuttamiseksi työvoimaviranomaisen tehtävänä on:

1) kartoittaa yhdessä työnantajan ja henkilöstön edustajien kanssa irtisanomistilanteessa julkisten työvoimapalvelujen tarve sekä sovittaa nämä palvelut yhteen työnantajan kustantaman valmennuksen tai koulutuksen kanssa;

2) avustaa työnantajaa yhteistoimintalain (1333/2021) 21 §:ssä, työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) 9 §:ssä sekä yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 25 §:ssä tarkoitetun toimintasuunnitelman laatimisessa ja toteuttamisessa julkisen työvoimapalvelun osalta;

3) varata riittävät resurssit ja varautua tarpeellisiin toimenpiteisiin saatuaan työnantajalta työ-sopimuslain 9 luvun 3 a §:ssä, merityösopimuslain 10 luvun 4 §:ssä tai kunnan ja hyvinvointi-alueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 37 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Jos muutosneuvottelut koskevat kahden tai useamman työvoimaviranomaisen toimialueella sijaitsevaa työnantajan toimipaikkaa tai jos työnantajan palveluksesta irtisanottavien henkilöiden kotikunnat sijaitsevat eri työvoimaviranomaisten toimialueella, työvoimaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä 1 momentissa säädettyjen tehtävien toteuttamisessa.

141 §

Muutosturvakoulutuksen järjestäminen

Jos työnhakija on 69 §:ssä tarkoitettu muutosturvakoulutukseen oikeutettu, työvoimaviranomaisen tehtävänä on järjestää henkilölle muutosturvakoulutuksena sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, josta on sovittu työllistymissuunnitelmassa.

Työvoimaviranomainen määrittää muutosturvakoulutuksen enimmäisarvon koulutukseen oikeutetulle irtisanotulle henkilölle, joka ilmoittaa haluavansa osallistua koulutukseen, hyödyntäen tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (53/2018) tarkoitettuun tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja sekä laskuttaa Työllisyysrahastolta neljännesvuosittain jälkikäteen 8 luvussa tarkoitettujen koulutusten kustannukset.

142 §

Julkisen työvoimapalvelun epääminen

Työvoimaviranomainen voi 49 §:n 2 momentissa mainitusta syystä kieltäytyä:

- 1) tarjoamasta työnantaja-asiakkaalle työnvälityspalveluja;
- 2) ohjaamasta henkilöasiakasta työkokeiluun;
- 3) hankkimasta työvoimakoulutusta yhteishankintakoulutuksena; tai
- 4) myöntämästä palkkatukea tai starttirahaa.

Työvoimaviranomainen tekee kirjallisen päätöksen 1 momentissa tarkoitetun palvelun epäämisestä.

143 §

Yksityiset työvoimapalvelut

Yksityisillä työvoimapalveluilla tarkoitetaan tässä laissa työvoimaviranomaisesta riippumattomia yksityisen tai oikeushenkilön tarjoamia työnvälityspalveluja ja muita työnhakuun liittyviä palveluja sekä työvoiman vuokrausta.

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavien on noudatettava 1 momentissa tarkoitettuja palveluja tarjotessaan tasapuolisuutta, eikä alaikäistä työntekijää saa tarjota työhön, johon alaikäisen ottaminen on nuorista työntekijöistä annetun lain mukaan kiellettyä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalvelujen seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustavalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Työ- ja elinkeinoministeriö voi yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa käsitellä työvoimaviranomaisten ja yksityisten työvoimapalvelujen välistä yhteistyötä ja tässä

momentissa tarkoitettujen tietojenantovelvollisuuden toimeenpanoa koskevia asioita. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista sekä tietojen toimittamista koskevasta menettelystä.

144 §

Yksityisen työnvälityksen maksukielto

Yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavat eivät saa periä maksua henkilöasiakkaalta tarjoamistaan palveluista, jotka vastaavat 43 §:ssä tarkoitettuja työnvälityspalveluja, 50 §:ssä tarkoitettuja avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevaa tiedon välittämistä ja neuvontaa tai 27 §:ssä tarkoitettua työnhakijaksi rekisteröimistä (*työnvälityksen maksukielto*). Maksua ei saa periä myöskään vuokratyöntekijältä, joka toimeksiannon päättymisen jälkeen siirtyy työsopimuslain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettua käyttäjäyrityksen palvelukseen.

Työnvälityksen maksukielto ei koske toimintaa, jossa suomalaisille nuorille ulkomailla ja ulkomaisille nuorille Suomessa tarjotaan perheessä tapahtuvaa kotityötä vastaan mahdollisuus oleskeluun ulkomailla.

Rangaistus työnvälityksen maksukiellon rikkomisesta säädetään rikoslain 47 luvun 6 §:ssä.

17 luku

Muutoksenhaku

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään, jollei tässä laissa jäljempänä toisin säädetä.

146 §

Muutoksenhaku työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja kulukorvausta koskevasta päätöksestä

Työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja 103 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta koskevaan työvoimaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhausta vakuutusoikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetussa laissa (677/2016).

Valituskirjelmä 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on toimitettava päätöksen tehneelle työvoimaviranomaiselle 30 päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon. Työvoimaviranomaisen on käsiteltävä valitus oikaisuvaatimuksena. Jos työvoimaviranomainen ei voi oikaista päätöstä, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi.

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa siltä osin kuin:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 63 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun koulutustarpeen arviointiin; oikaisua ei saa vaatia eikä päätöksestä saa valittaa myöskään siltä osin kuin opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu mainitun pykälän 3 kohdassa tarkoitettuun soveltuvuuden arviointiin, jos kysymys on 62 §:ssä tarkoitettusta työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta;

2) palkkatuen epääminen perustuu 82 §:n 2 momentissa, 87 §:n 1 momentissa tai 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työvoimaviranomaisen harkintaan; palkkatukea koskevaan päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös perustuu 87 §:n 3 momentissa, 89 §:n 2 momentissa tai 90 §:n 2 momentissa säädettyyn työvoimaviranomaisen harkintaan palkkatuen kestosta;

3) 102 §:ssä tarkoitettu työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus on evätty sillä perusteella, että mainitun pykälän 2 momentissa säädetty edellytys ei täyty;

4) 103 §:n 3 momentissa tarkoitettu kulukorvaus on evätty työvoimaviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella;

5) ratkaisu koskee Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:ssä tarkoitettujen työllistämisedellytysten täyttymättä jäämistä.

Työvoimaviranomaisen ratkaisuun olla tarjoamatta asiakkaalle asiantuntija-arviointeja, ammatinvalinnanohjausta, uraohjausta, valmennusta tai kokeilua tai ratkaisuun olla tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua tai hyväksymättä ilmoitusta tuetun opiskelun keskeyttämisestä ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa.

Tässä laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan ja työvoimaviranomaisen 78 §:n perusteella antamaan työvoimapolitiittiseen lausuntoon työttömyysetuutta koskevan oikeuden lakkaamisesta ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämisen vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta ja tätä koskevasta muutoksenhausta sekä muusta muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan työvoimapolitiittisen lausunnon perusteella antamaan päätökseen säädetään työttömyysturvalaissa.

148 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon

Tämän lain nojalla tehty päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen toisin määrää.

18 luku

Lain voimaantulo

149 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 23.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Työministeri Tuula Haatainen